

The Project Gutenberg eBook of Ei ole aikaa: Komedia kolmessa näytöksessä, by Ludvig Holberg

This ebook is for the use of anyone anywhere in the United States and most other parts of the world at no cost and with almost no restrictions whatsoever. You may copy it, give it away or re-use it under the terms of the Project Gutenberg License included with this ebook or online at www.gutenberg.org. If you are not located in the United States, you'll have to check the laws of the country where you are located before using this eBook.

Title: Ei ole aikaa: Komedia kolmessa näytöksessä

Author: Ludvig Holberg

Translator: J. Bäckvall

Release date: August 18, 2015 [EBook #49730]

Language: Finnish

*** START OF THE PROJECT GUTENBERG EBOOK EI OLE AIKAA: KOMEDIA KOLMESSA
NÄYTÖKSESSÄ ***

Produced by Tapio Riikonen

EI OLE AIKAA

Komedia kolmessa näytöksessä

Kirj.

LUDVIG HOLBERG

Suomentanut J. Bäckvall

Helsingissä, Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran kirjapainossa, 1867.

JÄSENET:

Bielgeschrey.
Leonard, hänen veljensä.
Leonora, hänen tyttärensä.
Madlena, emännöitsijä.
Pernilla, sisäpiika.
Anni, sisäpiika.
Kristo Piirustin |
Jönssi Santanen | Hänen kirjoittajansa.
Kalle Kyneliin |
Lauri Läkkinen |
Leander, Leonoran rakastaja.
Korsits, Leanderin setä.
Eerikki Matinpoika, puukhollari.
Pekka Eerikinpoika, hänen poikansa.
Oldsur, joutomies.
Talonpoika.
Parran-ajaja.
Raatari.
Notario.

ENSIMÄINEN NÄYTÖS.

Ensimmäinen kohtaus.

Pernilla. Kyllähän niitä komedioja kirjoitetaan paljokin mailmassa, mutta eipä kukaan ota kirjoittaakseen tuommoisesta malttamattomasta miehestä, jolla ei ole aikaa mihinkään. Jos joku ottaisi tuon työkseen, voisipa herrani siihen antaa hyviä aineita. Sanotaan kyllä sellaisia luontoja olevan harvassa, eikä niistä kenenkään huolivan, mutta onhan niitä koko joukko tässä maassa, tuommoisia levottomia ihmisiä, jotka ihan tyhjästä elämöivät kuin hullut; vaan on toisiakin ihmisiä, joilla voipi olla kymmenenkin asiaa kerrallaan päässänsä ja kuitenkin näyttävät ihan joutilailta. Muistanpa kun joku vuosi takaperin tuomarilla palvellessani ja matkustaessa hänen vaimonsa kanssa, poikkeusimme tieltä muutaman rouvan tykö, joka otti meitä hyvin hyvästi vastaan, mutta jolle tuli meistä paljon hääläämistä. Milloin oli hän tuvassa, milloin kellarissa, milloin hän kiipesi hyllylle, milloin pöydälle, milloin puhua pörisi hän piikain, milloin renkein kanssa. Jo pyysimme häntä kymmenenkin kertaa pysymään levossa, sillä meille olisi ollut tarpeeksi voista ja leivästä. Kymmenenkin kertaa pyyhki hän hikeä otsastansa ja pyysi meitä vielä puolenkaan tiimaa olemaan kärsivällisinä. Rouva vannot itsekseen, että jos hän olisi tietänyt vaimon tuommoista hääläystä alkavan, olisi hän ennen mennyt keskieveariin, sillä hän ei olisi tahtonut olla velassa tuolle vaimolle, jolla näetsen oli riita-asia käräjissä. Viimeinkin oli ruoka pöydällä, ja minä luulin näkeväni ainakin jonkun piirakaisen ensi ruuaksi, vaan eipä kaikesta tuosta pauhaamisesta lähtenyt muuta kuin kakkarasta ja jauhopuuroa ja kahdeksan kypseksi keitettyä munaa. Mutta olipa tuo toki jotain! Jospa herra Bielgeschrey kaikella touhullaan voisi munankaan saada tehdyksi, eipä sitten olisikaan niin kumma, kuin on. Jos hän touhuaisi vielä pakkaista ja keripukkia pois ajaakseen, voisi sitä joksikin sanoa. Niin kanteli muinoin eräs vanha maisteri talvella halkoja kamariinsa ja kamarista liiteriin takasin aina siksi, ettei hän enää lämmitystä tarvinnut. Mutta herra ei tee mitään, siinä ei ole mitään eikä siitä tule mitään. Koko tässä talossa ei ole ketään, jota hän kiittäisi ahkeraksi, muuta kuin minä, ja kuitenkin ei tässä ole ketään, josta olisi vähemmän hyötyä kuin minusta, vaikka kyllä aina olen puuhassa. Kun tuonain kysyi muuan herra minun herraltani, kuinka paljon väkeä hän pitää, vastasi hän, yhden hengen vain, sillä Pernilla on sisäpiikani, kyökkipiikani, kamaripalvelijani, sihteerini, emännöitsijäni, vaimoni; vaikkapa tuo viimeinen asia semminkin on sulaa valetta. Ei sillä että minä olisin juuri siveämpi kuin joku muukaan, mutta eihän hänellä ole aikaa tulla kenenkään viereen, enkä minä ole tosiaan kauniimpi hänen silmissään kuin silloin kun minulla on kynä korvani takana. Mutta tuollapa tulee emännöitsijäni Madlena.

Toinen kohtaus.

Madlena. Pernilla.

Madlena. Voi onnettomuutta, minkälaisia kirjoittajia te olette!

Pernilla. Siinä se herjaa; mikä teitä nyt vaivaa, mamseli!

Madlena. Kun katsoin oven raosta kirjoitustupaan, niin siellä istuivat nuo hartaat ja joivat Espanjan viiniä, ja herra luulee niiden vaan kirjoittavan; ja yksi niistä joi sellaisen muistomaljan: Madlenen muistoksi! tulkoonpa naiduksi tuo vanha piipputynnyri!

Pernilla. Ha! ha! ha!

Madlena. En minä, Jumalan kiitos, vielä niin vanha ole, että heidän tarvitsisi minua verrata vanhaan piipputynnyriin.

Pernilla. Niin minäkin luulisin.

Madlena. Enhän minä ole vielä täyttänyt neljäkymmentäkään vuotta.

Pernilla. No, olipa tämä sitte ikää! Onhan tytöstä vielä viidenkymmenen vuotiaanakin.

Madlena. Ja ilman sitä kannan minä ikäni hyvin, sillä minussa ei ole vielä yhtään ryppyä.

Pernilla. Hoh, kyllähän teillä vielä on, luullakseni, hyvä, kestävä ruumis, synti olisi muuta sanoa. Ei se ole teidän muotonne ja vartalonne tähden kuin ne teitä pilkkaavat, mutta sen vuoksi, että te välistä herralle kantelette.

Madlena. Se on totta, Pernilla! se on rehellisyyteni tähden kuin minä saan kärsiä. Ne luulottavat herraa, että he vaivaavat itsiänsä kuoliaiksi hänen palveluksessaan, ja kättävät isompaa palkkaa, vaikka he eivät ansaitse puoltakaan siitä minkä saavat, ja paitsi tätä ei ole käsissä markkaakaan, josta ne eivät jo nykäse, niin että herra viimein kerjäläiseksi joutuu.

Pernilla. Älkää sitä sanoko, Herralla on kyllä kovinkin monta silmää päässä ja hän pitää talostaan niin kovinkin tarkkaa vaaria, ettei häntä petetä.

Madlena. Juuri siksi, että hän on aina niin ahkerassa toimessa ja työssä, tulee hän petetyksi. Juuri silloin, kun tahtoisin varoittaa häntä palvelijainsa petollisuudesta, ei hänellä ole muiden joutavain toimitusten tähden koskaan aikaa kuunnella minua. Enkä minä olisi koskaan jäänyt tähän näin kauvaksi ajaksi, jos ei juuri yhden asian tähden.

Pernilla. No, mikä asia se on?

Madlena. Se, että hän lupasi hankkia minulle miehen. Mutta nuo hiikon toimitukset tulevat aina väliin.

Pernilla. Eihän tuolla ole aikaa itsekkään naida, vielä vähemmin naittaa emäntäpiikansa.

Madlena (katkerasti itkein). Kukatiesi olisin jo ollut kauvan aikaa naituna, jos en olisi luottanut hänen lupauksiinsa.

Pernilla. Ettehän toki, neitsy, itse saata kosia. Sen kyllä toivoisin olevan tapana; en mar' minäkään niin kauvan näin kävisi kuin käyn.

Madlena. Ei, kyllä se on totta. Mutta matami Niekko on useita kertoja tarjounut hankkimaan minulle hyvän miehen, mutta minä olen aina odottanut tuota herran armoa.

Pernilla. Neitsy ratkaisee asian oikeen yhtäkkiä ja ottaa herran kerrassaan, kun hänen kerran tapaatte jouten.

Madlena. Milloinka sitä tapaa jouten, Pernilla? Voi, voi, jos jotakin minulle sattuisi, sillä kaikkihan me olemme ihmisiä, niin olisi se hänen syntinsä. Voi, voi, tuota tuhannen hommaa! Mutta mikä siihen on syytä, että muutamalla ihmisillä aina on ajan puute.

Pernilla. En tiedä, neitsyt! Mutta arvelen että samate kuin ne, jotka ovat syntyneet joulu-yönä, aina näkevät kummituksia, ja ne jotka ovat syntyneet sateella, aina itkevät, arvelenpa, että sellaiset hoppusat ja työn hommaiset ihmiset, niinkuin herrakin, lienevät tehdyt kirjoitustuvassa tai syntyneet postipäivänä.

Madlena. Entäs joutavata!

Pernilla. Niin, neitsy! se on vain minun luuloni, jota en pakota muita uskomaan. Olenpa havainnut välistä herran olevan hyvinkin huoletoinna ja rauhallisena, mutta heti, kun hän on kuullut puhuttavan kirjeistä ja toimituksista, on hän tullut semmoiseksi kuin Don Quichote, kun sille puhuttiin matkustavista ratsuherroista. Mahtanee vissiinkin olla joukko homman-nesteitä herran vatsassa, joilla lienee se luonto, että ne alkavat käydä tuhisemaan, kun hän näkee paperipalasen; tai lienee hänellä veren sijassa läkkiä, joka juoksee ympäriinsä hänen suonissaan.

Madlena. Olkoon mitä tahansa, niin ainakin siitä minä kärsin, ja minun onneni on jäänyt syrjään hänen malttamattomuutensa tähden.

Pernilla. Hänen oman tyttärensä onni jääpi senvuoksi syrjään. Hän on luvannut jo satakin kertaa jouduttaa hänelle miestä, mutta on sen taas sata kertaa unhottanut, ja herra Leander, joka on tytärtä rakastanut koko vuoden, ei ole vielä saanut tilaa herraa siitä puhutellakaan.

Madlena. Mutta onko Leanderilla ja mamselilla oikein totta saada toisiaan omakseen.

Pernilla. Aivan varmaan, sen saatte kyllä nähdä.

Kolmas kohtaaus.

Leonora. Madlena. Pernilla.

Leonora. Missä on emäntäpiika? Isäni käskee häntä.

Madlena. No, juoksemaanpa sitte.

(Menee).

Pernilla. Olipa hyvä, että hän meni. Nyt saatamme puhua keskenämme tuosta toisesta asiasta.

Leonora. Voi Pernilla! Minä luotan sinun toimellisuuteesi ja isäni hyvyteen sinua kohtaan.

Pernilla. Tänä päivänä pitääkin mar' siitä tulla jotain; sillä minä en tiedä onko herralla ikään ollut vähempää toimittamista kuin nyt. Minä olen toimittanut Leanderin tulemaan tänne kello 9 aikana ja niin kyllä toivonkin hänen saavan neljänneksenkään tunnin aikaa herran kanssa puhua. Meillä vaan on ajasta ahdas.

Leonora. Kyllähän minäkin toivon, että, kun isäni näkee hänen ja kuulee hänen säätynsä ja varansa, ei tulekaan asia niin vaikeaksi.

Pernilla. Kyllähän se on totta, mamseli! Mutta sepä vaan on temppu tavata häntä joutilaana. Mutta tuolta kuulen hänen tulevan. Se on parasta että menette syrjään.

Neljäs kohtaaus.

Bielgeschrey. Lauri Mustonen. Kalle Kyneliin.
Jönssi Santanen. Kristo Piirustin. Pernilla.

(Pernilla istuu pöydän viereen kaavimaan kynää, Bielgeschrey tulee yönutussa, neljä kirjoitusmiestä perässä, joilla kaikilla ovat kirjoituskynät korvan takana).

Bielgeschrey (kävelee edestakasin, katsoen paperilappuun ja huutaa).
Lauri Mustonen!

Lauri (juoksee hänen tykönsä). No, herra!

Bielgeschrey (menee toiselle puolelle). Lauri Mustonen.

Lauri. Tässä olen, herra!

Bielgeschrey (menee toiselle puolelle, katsoo, tirkistää). Kalle
Kyneliin!

Kalle Kyneliin (juoksee hänen tykönsä). Mitä herralla on käskemistä?

Bielgeschrey. Mitä sinä tahdot? Näethän että minulla on toimittamista.

Kalle. Herra on käskenyt minua.

Bielgeschrey. Se on valetta. Miksi olisin sinua käskenyt? Missä on
Jönssi Santanen? Eikö hän ole täällä?

Kalle. Täällä hän on, herra.

Bielgeschrey. Jönssi Santanen!

Jönssi (juoksee hänen tykönsä). Tässä olen, herra!

Bielgeschrey (menee ja katsoo tirkistäen toiselle puolelle). Jönssi Santanen!

Jönssi (juoksee hänen tykönsä). Mitä herralla on käskemistä?

Bielgeschrey. Oletko kirjoittanut puhtaaksi luettelokirjan viime viikon menoista?

Jönssi. Olen, herra! tässä se on.

Bielgeschrey. Onko se verrattu pohjakirjan kanssa?

Jönssi. On herra! Minä ja Kristo Piirustin vertasimme ne aamulla kynttilän valolla.

Bielgeschrey. Te vertasitte kyllä samoin kuin te vertasitte viime kerrankin. Minä en uskalla ikään mitään päästää silleen, ennenkuin olen itse katsellut sen läpi. Mitä sinä teet, Pernilla?

Pernilla. Minä istun ja kaavin kyniä valmiiksi kirjoittajille.

Bielgeschrey. Se on minulle mieleen. Minulla on tuosta pii'asta enemmän hyötyä, kuin kaikista teistä toisista kelvottomista. Nouseppa vähä ylös, Pernilla! Minä istun vertaamaan, Kristo Piirustin! lue sinä, sinä luet — selvimmästi.

Kristo. 21:nä päivänä annettu 3 talaria 2 markkaa herran ruskeain vaatetten tekopalkkana; 4 markkaa tohveli-pariin Pernillalle.

Pernilla. Se on totta. Minä olen unhottanut kiittää herraa siitä. kiitoksia, hyvänsuopa herra! kyllä minä ne kulutan herran terveydeksi.

Bielgeschrey. Kiitä minua toinen kerta, Pernilla, eikä silloin kun istun toimituksissa. Nyt olisimme jo ennättäneet hyvän kappaleen eteenpäin, jos et olisi lasketellut joutavia. Lue eteenpäin!

Kristo. Neljästä naulasta vasikan lihaa puoli talaria. Neljästä kannusta maitoa markka. Juomarahaa tynnyristä mädänneitä omenoita, jotka saimme lahjaksi, markka. Summa 5 talaria 5 markkaa. Naula kahvea talari. Teeveteen 2 killinkiä. Vintikielestä mamselin kitariin 3 killinkiä.

Bielgeschrey. Äläpä vielä, kerroppa vielä! Mitä seuraa teeveden perästä?

Kristo. Sen perästä seuraa vintikielestä 3 killinkiä.

Bielgeschrey. Hiisi teidän kopiiastanne ja vertaamisestanne! 2 killinkiä teeveden, seuraa: killinki kerjäläiselle.

Pernilla. Se on hävitöintä sellaista unhottaa. Nythän koko lasku tulee hulluksi.

Bielgeschrey. No älä muuta sano, Pernilla! Enkö minä ole onnetoin ihminen, jolla on sellaisia palvelijoita. Kun niiden pitäisi minua auttaa toimituksissani, suovat ne vaan lisää minun niskoilleni. Kirjoittakaa uudestaan, te lurjukset, kukin kopiiansa, tietänen sitte viimeinkin sen olevan oikein.

Pernilla. Eikö herra tahtoisi juoda teetä?

Bielgeschrey. Onko minulla aikaa syödä ja juoda? Nyt minulla on kaksi kirjettä kirjoitettavana. Kirjeen kirjoittamista pidetään helppona työnä; mutta ne sen sinä pitänevät, jotka eivät ole koittaneet mitä se on; sillä tässä on samalla kerralla ajattelemisen postipaperia, kynää, läkkiä, kynttilää, sikilliä, niin että voipi tulla päästä hulluksi kaikkea tätä ajatellessa.

Pernilla. Herra unhotti vielä lakan pois luettelostaan.

Bielgeschrey. Se on oikein, Pernilla, se on lukematointa. Kirjoitatteko te siellä, miehet?

Miehet. Kirjoitamme.

Bielgeschrey. Missä ovat kaikki minun kirjoitusneuvoni, Pernilla?

Pernilla (juoksee ympäriinsä). Tässä on postipaperia, tässä on lakkaa, tässä on sikilliä.

Bielgeschrey. Tätä piiatta en voisi tulla toimeen, sillä hänellä on *memoria localis*. (Istuu kirjoittamaan, mutta nousee kohta ylös). Pernilla!

Pernilla. Herra!

Bielgeschrey. Ovatko kanat saaneet ruokaa?

Pernilla. Eivät. Herralla on tapana itse ruokkia niitä.

Bielgeschrey. Missä on leivän kannan palaset ja murut, joita eilen leikkelin?

Pernilla. Tuolla ovat kaapissa.

Bielgeschrey (nakkaa ne ulos akkunasta). Tipa! tipa! tipa!

Viides kohtaus.

Leander. Entiset.

Pernilla. No nyt tulee hän juuri parahiksi, ennen kuin herra joutuu kirjoittamaan. Menkää nyt häntä vastaan.

Leander. Pyydän nöyryimmästi anteeksi, hyvä herra! Minulla olisi kanssanne puhumista, joka on minulle yhtä tähdellistä kuin teillekin.

Bielgeschrey. Mitä se on? Olisitte hyvä ja sanoisitte lyhyesti asianne, sillä aika on minulle aivan kallis.

Leander. Minä olen Jeronimus Kristoffersenin poika —

Bielgeschrey. Tunnen herra Jeronimuksen. Teillä on hyvä mies isänä.

Leander. Minä olen tullut tänne rakkaan isäni neuvosta ja tahdosta — nöyryimmästi — — —

Bielgeschrey (kirjoittajillensa). Kirjoitatteko siellä, miehet?

Kaikki. Kirjoitamme.

Bielgeschrey. Näyttäkääpä nyt kuinka kauvas olette päässeet! Suokaa anteeksi, herra! Tuossa paikassa.

(Mene pitkän pöydän tykö).

Kuudes kohtaus.

Parran-ajaja. Talonpoika. Raatari. Entiset.

Parran-ajaja (tulee ensin sisälle). Olen jo kaksi kertaa tänä aamuna käynyt täällä herran parran ajoa varten, mutta herra ei ollut vielä nousneena.

Bielgeschrey. No, mestari! Joutukaa niin pian kuin mahdollista on; sillä minulla on kädet täynnä toimituksia.

(Hän istuu parran ajolle ja parran-ajaja, saipuaa sivellessä, puhelee).

Parran-ajaja. Onpa melkeen ruma ilma tänä päivänä.

Bielgeschrey. Sen huomaan.

Parran-ajaja. Enpä tiedä miten mailman laita lienee, jota enemmän elää sitä pahemmin käypi, ei kuulla eikä nähdä mitään muuta kuin paha. Herra on tainnut kuulla mitä näinä päivinä on tapahtunut.

Bielgeschrey. En. Enpä ole kuullut mitään uutta. Eikä minulla ole aikaakaan uutisia kyselemään; sillä minulla on työtä omista asioistani, eikä ole silmän räpäystäkkään aikaa puhua hyvän miehen kanssa.

Parran-ajaja. Niin tahdon minä siis teidän armollenne asian kertoa. Eräs vaimo merimieskasarmissa on yhdellä haavaa synnyttänyt kolmekymmentä-kaksi lasta eikä kuitenkaan ollut vahvempi tavallista raskasna olevaa vaimoa. Mitenkä teidän armonne sen ymmärtää?

Bielgeschrey. Minulla ei ole tarvetta päätäni vaivata semmoisten ymmärtämisellä, sillä ensin pitää mun tietää onko se totta.

Parran-ajaja. Se on niin totta kuin minä tässä seison, sillä minä voin sen tapauksen asianhaaroineen kertoa, sillä kaikki lapset tulivat kasteeseen, mutta kuolivat kohta sen jälkeen.

Talonpoika (tulee sisälle). Hyvää huomenta, isäntä! Minulla olisi rahassa maksaa kaksi nelikkoa ohria ja voita.

Bielgeschrey (menee parran-ajajan tyköä hyvin saippuoittuna). Onhan sinulla kolme nelikkoa ohria maksettavana?

Talonpoika. Sen kyllä hyvin tiedän, hyvä isäntä! Mutta isäntä antaisi yhden nelikon tänä vuonna anteeksi; sillä meillä on niin kovat ajat, ettei niitä ole ollut semmoisia koskaan.

Bielgeschrey. Se on vanhaa puhetta. Te valitatte aina.

Talonpoika. Kuulkaapas isäntä! Jolla on korkeat maat niinkuin meillä, se ei ole saanut paljon tänä vuonna. Ohrat näyttivät kyllä joltakin pelloissa; mutta hornatti vieköön, isäntä! saimmekin tänä vuonna vähemmän ohria kuin menneenä; ja tuskin maksetaan meille kaupungissa talari tynnyriltä. Eikö isäntä tiedä mitä markkekongi tulee olemaan tänä vuonna?

Bielgeschrey. En, sitä en voi tietää. Mutta kuules nyt! sinun pitää maksaa minulle rahat kolmesta nelikosta.

Talonpoika. Voi, hyvin mielelläni, hyvä isäntä! hyvin mielelläni; mutta armahtakaa minua tänä vuonna, niin minä sitte rehellisenä miehenä koetan maksaa veron ja arennin.

Bielgeschrey. Niin sinä lupaat joka vuosi, ja se on kuitenkin yhtäkaikki.

Talonpoika. Niin, Jumala paratkoon, isäntä! Kun tauti tulee ja viepi hevosemme, täytyyhän meidän rahalla palkata naapureimme hevosia kyntämään peltojamme.

(Talonpoika ottaa rahoja rievusta.

Bielgeschrey alkaa niitä lukea).

Raatari (tulee). Onko herra halunnut saada minun vaatteen mittaa ottamaan?

Bielgeschrey (jättää rahat ja juoksee pois). Kun tulevat, niin tulevat kaikki yhtäkaikki!

Raatari. Se on tehty silmänräpäyksessä, hyvä herra!

(Bielgeschrey otattaa mittaa).

Talonpoika. Olivathan rahat oikein, niistä kahdesta nelikosta, herra!

Bielgeschrey (juoksee taas talonpojan tykö). Ai totta, enhän minä lukenutkaan kaikkia rahoja. Tässä keräypi niin paljo asioita kerralla, että tuleehan kokonaan hullupäiseksi.

(Lukee taas rahoja).

Parran-ajaja. Haluaako herra, että tulen toisen kerran takasin.

Bielgeschrey. Johan partani on ajettu, mestari! (Koettaa partaansa, josta käsi tulee saipuaan). No tuhat täytinen! saipua kuivaa leukahani; odotappa vähä, niin kauvan kuin partaa ajetaan. (Istuu taas ja sanoo). Voi Jumala paratkoon sitä, jolla on enempi tekemistä kuin ennättääkään! Kirjoitatteko te siellä?

(Vastataan: kirjoitamme).

Pernilla. Suopuisa herra! Ettekö puhuisi muutamaakaan sanaa tuon herran kanssa, joka on jo odottanut niin kauvan.

Bielgeschrey. Hyvänen aika! Aivan oikeen. Menkää pois te toiset ja tulkaa tiiman perästä takasi. Anteeksi, herra, että olette saaneet seisoa niin kauvan! Näettehän itsekin, että minulle on palattu toimituksia. Mitä olisi teillä muuten asiaa?

Leander. Hyvä herra! Minä olen Jeronimus Kristoffersenin poika, joka isäni suosiolla tulen tänne pyytämään teidän tytärtänne, jota olen jo jonkun aikaa rakastanut. Isäni itse olisi katsonut kunniakseni tulla herra Bielgeschreyn puheille ja minun puolestani tätä esitellyt, mutta hän on voinut vähä pahasti, eikä siksi päässyt ulos näinä päivinä.

Bielgeschrey. Kiitoksia hyvästä tarjouksestanne, mutta suokaa toki kysyä mikä teillä on ammattina.

Leander. Isäni ei ole säästänyt minua kasvattaessaan. Hän on antanut minun kulkea ulkomaillaakin, toimittanut minun oppimaan kaikkia hyödyllisiä harjoituksia, useita kieliä, paitsi latinaakin.

Bielgeschrey. Hyvä kyllä, herra! hyvä! Mutta semmoinen vävy minusta olisi mieleeni, joka on toimielias, joka kykenee hyvästi kynään, joka saattaa olla minulle apuna toimituksissani.

Leander. Kyvystäni voin kyllä näyttää todistuksia useilla kirjeillä, joita on taskussani; ja saanhan minä

luvan niitä näyttää herralle.

Bielgeschrey. Kirjoitatteko te siellä?

Kaikki. Kirjoitamme.

Bielgeschrey. Näyttäkää, mitä te olette ennättäneet siellä.

(Menee pois ja tulee jälleen takasin).

Leander. Katsokaa tässä, hyvä herra! tässä on useita kirjeitä sekä franskaksi että latinaksi.

Bielgeschrey. Ei minun mieleni niin ollut, herra. Ymmärrätekö puukhollarin toimitusta?

Leander. En; mitä hyötyä minulle siitä olisi?

Bielgeschrey. Siitä olisi minulle hyötyä, sillä muut kirjoitukset eivät tule minulle avuksi. Minä tahdon tyttärelleni hyvän kirjanpitäjän, ja kosk'ei herra ymmärrä sitä toimitusta, niin elkää pahastuko, jos minä en suostu teidän pyyntöönne.

Leander. Aivan mielelläni opettelen minä kirjanpitäjän toimitusta teidän tyttärenne tähden, jota sydämmellisesti rakastan.

Bielgeschrey. Ei, herra! Elkää puhuko enään; se ammatti pitää opittaman lapsuudesta alkaen; ja minä olenkin jo puolittain luvannut pois tyttäreni kirjanpitäjä Erik Matinpojan vanhemmalle pojalle, Pietarille, joka kuulun olevan aika mies ja astuvan isänsä jälkiä.

Leander. Sen minä kyllä tiedän, ettei mamseli koskaan taivu ottamaan semmoista kirjakoita, ja se on minusta hyvin kumma, että herra aikoo antaa tyttärensä sellaiselle.

Bielgeschrey. Niinpä minä sen luulin. Te neitoin veinarit kutsutte kaikkia kunnollisia ja oppineita ihmisiä kirjakoiksi. Se on sellainen mies, joka voipi auttaa minua isoissa toimituksissani, joihin tahdon hukkaa.

Leander. Enpä minä tiedä, mitä toimituksia sillä miehellä olisi, jolla ei ole mitään viran tointa.

Bielgeschrey. Minulla on niin monia toimituksia, ettei minulla ole aikaa syömään eikä juomaan. Pernilla! Tuo sanoo, ettei minulla mitään toimituksia ole! Saatathan sinä olla minulle todistajana.

Pernilla. Herralla on kymmenen miehen työtä. Ne ovat hänen vihamiehensä, jotka sanovat ettei hänellä ole toimituksia. Onhan herralla, paitsi minua, neljä kirjoitusmiestä, jotka ovat kyllin todistuksena siihen, että hänellä on toimituksia.

Bielgeschrey. Ja minä tulen ottamaan vielä kaksi lisäksi. Kirjoitatteko te siellä, miehet?

Kaikki. Kirjoitamme kaikin voimin.

Leander. Sen minä sanon, herra, ettei teidän tyttärenne tule koskaan saamaan sitä kirjakoita.

Bielgeschrey. Kuka lempoko minua estäisi?

Leander. Se olen minä ja teidän tyttärenne itsekin.

Bielgeschrey. Noh, kylläpä se on kaunista!

Leander. Sen minä takaan, hyvä herra, ettei siitä tule mitään!

Bielgeschrey. Mutta minä takaan, että tyttäreni pitää olla naitu Pietari Eerikinpojalle, puukhollarille, ennen auringon laskua. Hyvästi, herra! Minulla ei ole aikaa enempää puhua teidän kanssanne. (Leander menee pois). Oletko kuullut kummempaa miestä, Pernilla?

Pernilla. Sen minä sanon, että jos en olisi herraa hävennyt, niin olisin antanut hänelle suuta vasten.

Bielgeschrey. Se mies neuvoa hyvälle miehelle kenelle hänen pitäisi antaa tyttärensä, ja halveksii puukhollaria. Minulla on paljo askaroitsemista, mutta saanhan kuitenkin vähä puhutella tytärtäni. Leonora, tule sisälle!

Seitsemäs kohtaous.

Leonora. Bielgeschrey. Pernilla. Kirjoittajat.

Bielgeschrey. Tyttäreni! Vaikka minulla on paljo tekemistä, on minulla kuitenkin sinun onnesi mielessä.

Leonora. Kiitoksia, rakas isäni!

Bielgeschrey. Mieleni on naittaa sinut.

Leonora. Kiitoksia!

Bielgeschrey. Ja hyvälle, ymmärtäväiselle miehelle.

Leonora. Sen kyllä tiedän, ettei minua isäni anna muulle kuin säädylliselle miehelle.

Bielgeschrey. Ja minä tahdon, että häät pidetään jo tänä iltana.

Leonora. Kuinka rakas isäni sen hyväksi näkee.

Bielgeschrey. En tahtonut sinulta kysyä, ennenkuin lupasin sinun pois, sillä minä tiedän, että sinä olet isääsi tottelevainen lapsi.

Leonora. Voi, rakas isäni! Saanhan juuri sen, jota enimmin rakastan!

Bielgeschrey. Asia on se, josta puhuin sinulle eilen illalla.

Leonora. Ei! Pappa ei puhunut mitään hänestä illalla.

Bielgeschrey. Vai sinä olet unhottanut sen, hyvä lapsi! Minulla on satakin asiaa päässä, ja muistan kuitenkin asiat paremmin kuin kukaan teistä. Se on nuori järjen mies.

Leonora. Niin, se on kyllä aivan totta.

Bielgeschrey. Ja sillä on isäkin hyvä mies, jonka jälkiä poika aikoo astua.

Leonora. Sitä en ollenkaan epäile.

Bielgeschrey. Ja neljässä vuodessa tulee oivallisin kirjanpitäjä koko kylässä.

Leonora. Kuinka? Leanderiko kirjanpitäjäksi?

Bielgeschrey. Sen nimi ei ole Leanderi, sen nimi on Pietari, ja se on kirjanpitäjä Eerikki Matinpojan poika.

Leonora. Voi taivasten tekijä! Mitä minun pitää kuulla? Koska ma luulin sitä Leanderiksi herra Jeronimon pojaksi.

Bielgeschrey. Ei, lapseni, ei siitä kaupasta ole sinulle. Se tuhnus oli täällä vasta, mutta sai vasikan nahan.

Leonora. Voi minua onnetointa ihmistä! Antaisitteko te minun sellaiselle kirjakolle.

Bielgeschrey. Kuule! toimitukset eivät salli minun sinun kanssasi enää jauhata. Mene nyt kohta ja laita itsesi valmiiksi naimisiin tänä iltana nuoren puukhollarin kanssa. (Leonora menee itkien). Pernilla! mene sinä jälestä ja muistuta häntä kuuliaisuudesta, jota hän on itsensä tähden velvollinen isällensä osottamaan.

Pernilla. Siitä ei herran tarvitse epäillä. Tässä olen minä teille yhtä uskollinen kuin kaikessa muussakin.

Bielgeschrey. Kirjoittajat! tulkaa saliin, siellä saamme toimittaa asioitamme rauhassa.

(Kaikki pistävät kynät korvainsa taakse ja menevät).

Kahdeksas kohta.

Pernilla. Leonora.

Pernilla. Joka tahtoo jotakin veijausta tehdä, koettakoon ensin tulla sille mieliksi, jota aikoo pettää. Kun herrasväki talossa on jumalista, tekeyvät notkiat palkollisetkin jumaliksi, ja onnistuvat sillä hyvästi, ja tekevät sitte mitä tahtovat. Kun isot ottavat kunniaukseen juoda toisensa pöydän alle, tekevät palvelijat saman. Kun isolla herralla on tapana pitää tyhjästä asiasta isoa elämää, näemme palvelijainkin läähättävän ja pyyhkivän päästään hikeä, vaikk'eivät ole mitään toimittaneet. Notkia

palvelija, joka tahtoo koirankuria harjoittaa, tutkikoon ensin herrasväkensä luonnon, ja tulkoon samanlaiseksi. Tämän minä olen havainnut ja siksi minä elämöin enimmin talossa, ja vähimmin toimitan, jonka tähden minua kaikista enimmin kuullaan. Kun herra valittaa töitensä, valitan minä muassa; kun hän elämöipi, elämöin minä kanssa; kun hän pyyhkii hikeä päästään, pyyhin minä kanssa; kun hän toimitustensa vuoksi näkee hyväksi naittaa tyttärensä puukhollarille, kiitän minä sellaista naimista, vaikka se on minulle niin vähä mieleen, ettei kukaan olisi teille enemmän vihassa kuin minä, jos te, mamseli, tulisitte niin hulluksi, että haluaisitte sellaista mieheksenne.

Leonora. Sitä ei sinun tarvitse pelätä.

Pernilla. Anna sellaisen lurjuksen mennä ja naida vanha läkki-astia. Hän ei ole luotu olemaan semmoisen mamselin sylissä, ja onko teitä sitte luotu puukhollarin rouvaksi.

Leonora. Voi Pernilla! sinuun ainoastaan minä luotan. Mutta mikä on sinulla keinona, jolla voit saada tämän asian mitättömäksi ja auttaa minun ja Leanderin rakkautta.

Pernilla. Hei, mamseli! en minä sano keinojani, ennenkuin koko senaatti on koolla.

Leonora. Minä kuulen Leanderin palvelijoineen tulevan tänne tuossa paikassa.

Pernilla. Jospa ne tulisivat, sillä nyt on ainoa aika, jona saamme yhdessä tuumata tänä päivänä. Minä laitan tässä kaksoisten ristiäiset ja Leanderin mielipoika Oldsur saa olla apuna. Minä olen käskettänyt ne tänne. Mutta kah! tuolla ne tulevatkin.

Yhdeksäs kohtaus.

Leander. Leonora. Pernilla. Oldsur.

Leander. Voi rakkahin mamseli! Ei elämässäni ole vielä ollut minulla niin paha hetkeä kuin tämä, sitte kuin isältänne kuulin nuo kovat kiellon sanat.

Leonora. Voi Leander! ei ole ollut parempi minullekaan.

Pernilla. Kuulkaa, hyvät ihmiset! ei tässä ole aikaa pitää pitkiä kummin puheita. Minulla on päässäni joukko keinoja, jotka ovat saatavat liikkeelle.

Leonora. Annappa nyt kuulla tuo keinosi.

Pernilla. Keinoniko? Luuleeko mamseli yhden keinon piisaavan? Tässä toimekseni on niin monta vaikeata, että olen monta kertaa ollut jättää koko puuhan silleen.

Leander. Noh, annappa kuulla mitä sinä olet keksinyt avuksemme.

Pernilla. Kuulkaa herra! taidatteko, jos tarvitaan, olla olevinanne kirjakoina? Siinä se pää-asia on.

Oldsur. Mitä hän ei taida, sen minä kyllä hänelle opetan.

Pernilla. Tunnetko Pietaria, Eerikki Mattisenin, puukhollarin poikaa?

Oldsur. Olen monta kertaa nähnyt hänet kadulla.

Pernilla. Hänenä koettakoon Leander olla, ja tulkoon herran tykö kosioimaan.

Oldsur. Tässä ensimmäisessä kohdassa teen minä kaksi muistutusta. Ensiksikin on herra Bielgeschrey vasta puhutellut Leanderia, ja toiseksi tuntee hän puukhollarin, koska hän on sen vävykseen valinnut.

Pernilla. Molempain muistutustesi yli vedän minä piirun. Herra Bielgeschrey ei ole puhutellut Leanderia muuta kuin kerran. Ja vaikkapa hän olisi puhutellut häntä vielä kymmenenkin kertaa, niin ei herra Bielgeschrey häntä kuitenkaan tuntisi. Semmoinen mies, jonka päässä kuhisee niin monta toimitusta kuin muurahaisia pesässä, ei tunne niin helposti ihmisiä. Tuskinpa hän tuntee minuakaan välistä; sillä eileen seisoi hän kauvan ja puhutteli minua ja kutsui minua Madlenaksi. Ja Leanderi on menettelevä niin sekä vaatteissa että käytöksissään, että hän saattaa pettää kenen tahansa. Toisekseen olen saanut nuuskituksi, ettei herra ole koskaan puhutellut sitä nuorta puukhollaria, vaan ainoastaan hänen isäänsä. Etkö kuule minun tutkivan asioitani.

Oldsur. Otanpa niinkin sanani takasin. Kuulen sen kyllä käyvän laatuun. Mutta kun se oikea puukhollari tulee, niin tulee petos ilmi.

Pernilla. Tulkoon vaan, ei se tule sittenkään ilmi. Kun Leander on ensin ollut täällä, tulkoon sitte toinenkin kuin tahtoo.

Oldsur. Noh, se ei käy ollenkaan laatuun, jollei laiteta niin ettei oikea puukhollari tule sisälle.

Pernilla. Jos se olisi minun vallassani, niin ei minulla olisi ollut likimäärinkään niin monta keinoa mietittävänä. En minä voi estää häntä tulemasta sisälle; sillä minä en seiso aina portilla, ja renki on käsketty hänet sisälle päästämään. Mutta kuuleppas nyt, mitä on tehtävänä; Leander tulkoon tänne kello kahden aikana, joka on tiimaa ennen kuin toinen tulee, niin saapi hän herraa puhutella ja luvan tyttärestä. Mutta ennenkuin se nahjus tulee, niin kiedomme herran odottamattomiin toimituksiin, niin ettei hänellä ole aikaa Pietaria puhutella.

Oldsur. Luuletko siis hänen menevän pois ilman mitäkään?

Pernilla. Hän menee pois kyllä tyytyväisenä.

Oldsur. Noh, miten hiiden lailla voisi se tapahtua?

Pernilla. En minä ole vielä päässyt puoliväliinkään. Meillä on naimakiihkoinen emäntäpiika; sen nimi on Madlena, jolle herra on usein luvannut hankkia miehen; hänen panen minä siihen luuloon että puukhollari tulee häntä kosioimaan. Kun tämä nyt tulee, juuri kun herra on korviaan myöten toimituksissa, niin neuvon minä herraa päästämään mamselin puukhollaria puhuttelemaan, mutta mamselin sijaan vien minä sinne Madlenen, joka luulee häntä kosijaksensa.

Oldsur. Noh, totta jumalata! sinulla on kovin isoisia keinoja piijaksi, jona sinä olet. Mutta kun Madlena on joksikin ijällinen, kukatiesi ei puukhollari voisikaan rakastua häneen.

Pernilla. Jos ei hän rakastu häneen, niin se on sitä parempi, mutta jos hän päättää ottaaksensa hänen, jonka kyllä minä uskon, — sillä sellaiset miehet katsovat rahaan ja varallisuuteen, — niin saattaapi Madlenakin sillä tavalla tulla naiduksi, ja kometia päättyy sitä suosiollisemmasti, sillä se olisi minusta hyvin suotu, että Madlena tulisi naimisiin puukhollarin kanssa.

Oldsur. Ha, ha! ha! Mutta tässä näen minä vielä niin monta estettä, etten ollenkaan luule tämän asian käyvän hyvästi.

Pernilla. Kun minä vaan saan herran oikein keinotelluksi toimituksiin, en ollenkaan epäile hyvästä lopusta.

Oldsur. Mutta toimituksiin keinottelemisen saattaa juuri pahentaa asian, sillä hän lykkää häät vastaiseksi ja saapi sillä välillä tietää koko asian.

Pernilla. Siihen minä vastakeinon tiedän, sillä minä vannon, että Leander on väijyksissä näpistelläkseen mamselin pois, — joka kyllä on totta, — ja minä kehoitan herraa kiiruusti laittamaan häät. Ja kun minä olen herran salaneuvos, niin neuvottelen minä heti kohta Leanderin tuntemattomaksi vaetetettuna tänne, ja toinen ei tule, ennenkuin asia on päätöksessä. Ja tämän minä kyllä saan toimeen noitakeinoitta.

Oldsur. No, toivon onnea, Pernilla!

Pernilla. Luuletko itse saavasi olla sillä aikaa joutilaana.

Oldsur. Ei minulla näytä olevan tässä mitään tekemistä, jos et sinä aivo minuakin samassa naittaa ja yhtä aikaa saada kunnian tehdä kolmipuolinen liitto eli kolme naimisliittokirjaa.

Pernilla. No ei! mutta saat kyllä tekemistä. Sinun pitää kietoa herra toimituksiin ja rauhattomuuteen. Ensiksikin pitää sinun tulla tänne Leanderin käskyläisenä ja sanoa herralle, että Leander aikoo haastaa herraa oikeuteen, siksi että herra mieli antaa toiselle tyttärensä, jonka muka useissa kirjeissä on luvannut Leanderille. Kun hän sen saapi tietää, niin hänellä pää kihertyy, ja minä neuvon hänen kirjoittamaan konstillisen kirjeen Leanderille, sekä kysymään neuvoa joltakin asian-ajajalta, pitääkö hänen heti laittaa häät, saadakseen kaikki uhkaukset mitättömiksi. Muuta apua en sinulta vaadi, kuin sen, että vaan saat herran kiusallisiin toimituksiin.

Oldsur. Mutta asian-ajaja saattaa tultuaan sanoa, ettei herran pidä olla milläänkään, sillä uhkauksista ei ole mitään pelkoa.

Pernilla. Siksipä sinun pitää olla asian-ajajanakin ja panna asia niin hullulle kannalle, ettei herra tule siitä hullua viisaammaksi. Jos keksit vielä muita keinoja, jotka häneltä ajan hukuttaa, on se sitä parempi. Siliä tuskastuminen ja puuhaaminen ovat pyörät, jotka panevat meidän koneemme liikkeelle.

Oldsur. On se tuhannen kone. Oikein tulen minä pyörälle päästä, kun kuulen kaiken sen, mistä se on koottu. Piruako nuo vaimonpuolet eivät tekisi.

Pernilla. Olekin käsillä ja laita vaatteet, jotka tarvitaan, kyllä minä annan piikatyttyösen kautta, joka

minulta on, teidän molempain tietää, milloin on aika mihinkin leikkiin ryhtyä. Sinun pitää olla kolmena henkenä. Ensin Leanderin sanansaattajana, sitte asian-ajajana ja viimeksi parran-ajajanakin, sillä pitäähän hänen saada partansa ajetuksi tänä päivänä; tiiman perästä pitää sinun olla täällä kaluinesi. Minä panen sinun kamariin ja sanon sinulle, milloin pitää tulla sisälle. Se on kaikki, mitä sinulla pitää olla päässä. Muusta minä itse pidän huolen.

Leander. Entä jos koko tuo kone hajoaa, mitäs sitte?

Leonora. Jos ei se onnistu, niin en minä jätä sittekään teitä Leander!
Ennen minä menetän henkeni kuin otan tuon kirjakin.

Pernilla. Ennen vääntäisin niskanne nurin, mamseli, kuin saisitte tulla Pekan rouva puukhollerskaksi.

Leander. Minä kiitän sinua innostasi ja uskollisuudestasi, Pernilla!

Oldsur. Hän kiittää siitä, että tuo aikoo vääntää hänen kultasensa niskat nurin.

Leander. Ei, Oldsur! Ei se niin ole ymmärrettävä.

Oldsur. Eikö tuota naimista Madlenan kanssa saattaisi jättää pois, ettei seikka olisi niin monimutkainen.

Pernilla. Etkö siitä saattaisi pitää suutasi kiinni, ja pitää vaaria ainoastaan siitä, mitä minä olen sinulle sanonut? Madlenau minä tahdon naimisiin samassa erään syyn tähden. Kun jotakin on tehtävänä, pitää se tehdä niin että se näkyy ja kuuluu. Menkää nyt tiehenne! (He yrittävät menemään). Elkkääpä vielä! Tahtoisin nähdä, miten herra Leander menettelee kirjakoina ollessaan.

Leander. En totta maar' tiedä, ennenkuin Oldsur minua opettaa.

Oldsur. Jos voisin minä olla teidän sijassanne, ei olisi vaaraa. Näyttäkää kuitenkin mitenkä menetteleisitte, kun teidän pitää kuvailla semmoista miestä; pitäkää nyt minua herra Bielgeschreynä, jonka tytärtä pyydätte.

Leander. Minä tulen pappani käskystä, jolle te herra Bielgeschrey olette suosiollisesti ehdotelleet —
—

Oldsur. No — oletteko te hulluna? Tuohan on kamarijunkkarin puhetta ja livertelemistä! Onko tuo koulumestarin käytöstä? Katsokaa nyt minua? Minä Petter Eerikki Matsen'in vanhin taimi, syntynyt Aabenraassa, tulen nyt tänne tänä päivänä sulkemaan halvinta itseäni teidän kunnioitettavan hyvän herran sulomieliseen suosioon, ja pyytämään aviokseni tätä teidän prima tyttärtänne. Sekundaa ei, jonka teidän lempeytenne on luvannut minun rakkaalle isälleni Eerikki Matinpoika puukhollarille, sanoo Eerikki Matinpoika puukhollarille, soviteltavaksi, annettavaksi ja jätettäväksi minulle rakkaimmaksi aviopuolisoksi, ja se kohta vekselin näytettyä. Sen luen minä suosiollisen herran hyvyudeksi enkä omain tehtyyn ansioini arvoksi eli palkinnoksi, sillä sen tunnustan, että kun panen oman mitättömyyteni sellaisen neidon rinnalle, jonka teidän suosiollisuutenne on mielistynyt saada minulle siirrettäväksi, niin en ole mahdollinen hänen kengänpaulojansakaan päästelemään, niin — en voi muuksi tulla arvostelluksi *valore intrinseco* kuin oikeutetuksi paperiseteliksi hopeakolikon verralla; samoin ja niinkuin liuskakivinen kirjoitustaulu on kokonsa ja painonsa suhteen arvoisampi krihvelipalasta, jotta siihen kirjoitetaan, samoin eikä muulla tavoin ovat tämän neidon siveys, sääty ja varallisuus arvoisemmat minun siveyttäni, säätyäni ja varallisuuttani. Hän on kirjoitustaulu ja minä aina kuolemaan asti hänen alamainen kirjoituskrihvelinsä. Ja nyt näin puhuessani pitää teidän alinomaa huiskuttaa oikeaa kättänne ja hyvin niellä sanojanne.

Pernilla. Kyllähän tuo on hyvä, Oldsur! Mutta älä toki ole niin ylellinen puheessasi.

Oldsur. No, no! saatetaanhan tuosta ottaa poisikin. Lähtekäämme nyt kotiimme.

(He menevät).

Kymmenes kohtaus.

Leonora. Pernilla.

Leonora. Voi, Pernilla! Minä pelkään ja vapisen ajattellessani kaikkea tätä. Ensiksikin pelkään keinon ei onnistuvan, ja toiseksi pelkään ihmisten jälkipuheita, että olen pettänyt isääni.

Pernilla. Voi, mamseli! Jos ei rakkaus ole tätä väkevämpi, niin kyllä minä keinon keksin; te erootte Leanderista, ja tulette Petter Eerikinpojan rouva Leonoraksi.

Leonora. Voi! ei, Pernilla!

Pernilla. Vai niin, mamseli. Sittehän emme tarvitseisikaan niin monia keinottelemisia.

Leonora. Voi, Pernilla! kuule minua.

Pernilla. Minä olen miettinyt sen asian, mamseli. Suuri synty on narrata vanhempiansa. Ja vielä vähän asian tähden.

Leonora. Vähänkö asian tähden, sanot sinä!

Pernilla. Tosiaan se lienee vähäinen, kun epäilette käyttää pientä sukkeluutta saadaksenne sitä — —

Leonora. En ole sitä koskaan epäillyt, mutta sanon ainoastaan, että — — —

Pernilla. Hyvästi! puukhollarin rouva!

Leonora. Minä kuolen surusta.

Pernilla. Hyvästi! rouva kirjoitustaulu!

Leonora. Jos sinä jätät minun avuttomaksi, niin menetän itseni.

Pernilla. Minä olen teidän pyynnöstänne vaivannut päätäni, niin että olen tahtonut tulla hulluksi, ja sitte pidätte syntinä vähäistä viisautta.

Leonora. Minä? enhän suinkaan, auta minua, hyvä Pernilla!

Pernilla. Eiköhän isänne ole ennestään tuttu koko kylässä malttamattomuudestaan?

Leonora. Enhän ollenkaan epäile.

Pernilla. Eiköhän sellainen juttu tekisi häntä jälleen viisaaksi.

Leonora. Voi! Elä kiusaa minua kuitenkaan enää.

Pernilla. Onkohan kukaan suuremmassa vaarassa kuin minä, kun asia tulee ilmi?

Leonora. No etkö sinä suo minulle sitä anteeksi, Pernilla?

Pernilla. Suudelkaa siis kättäni ja anokaa minulta anteeksi.

Leonora. Aivan mieluisesti.

Pernilla. Noh! Niin! Nyt en enää ole suutuksissa. Mutta tuolla tulee Madlena. Alakoon kometia hänen kanssansa.

(Leonora menee).

Yhdestoista kohta.

Pernilla. Madlena.

Pernilla. Noh, neitsy! Olkaa nyt hyvillä mielin. Teidän pelastuksenne aika on läsnä. Te tulette kukatiesi jo tänä iltana morsiuksänkyyn.

Madlena. Voi, aivanko todestaan, Pernilla?

Pernilla. Kyllä se on varmaankin totta.

Madlena. No, kenenkä kanssa, Pernilla?

Pernilla. Kauniin, varallisen nuoren miehen kanssa —

Madlena. Minun sydämeni sykkyy sulasta ilosta.

Pernilla. Joka ymmärtää puukhollarin toimituksen. (Madlena itkee). Joka murtoluvuissa ja laskukeinossa on toinen Alexander Magnus, (Madlena itkee). Joka tuntee tabula-lukunsa niinkuin isämeitänsä.

Madlena. Voi, minun suloisin Pernillani! Sinä ilahutat sydäntäni.

Pernilla. Joka saattaa laskea sekä krihvelillä että pännällä kuinka monta vesihernettä on Kihlajärnessä. (Madlena itkee taas). Mutta herra on pyytänyt, että hänen pitää olla hänellä välistä apuna toimituksissaan.

Madlena. Aivan kernaasti pitääköön häntä päivällä, kun minä muuten saan pitää hänen — — —

Pernilla. Se on tietty. Kuka helsingissä ottaisi miestä muilla ehdoilla.

Madlena. No, onko se hyvän näköinen?

Pernilla. Se on niin hyvän näköinen, että oikein hämmästyin nähdessäni hänen. Sillä hänellä on muoto ja silmänluonne juuri kuin sillä, joka on saanut laudaturin mainesanan, ja hän kättelee niin sievästi ja tasaisesti, juuri kuin hän astuisi ruumiinsaatossa.

Madlena. Mutta onko hänellä mitään tarjoomista?

Pernilla. Sen saatte kyllä tietää, kun tulette naimisiin hänen kanssansa; muuten jos ei hänellä olisi ollenkaan varoja tarjona, voisi hän kuitenkin kynällään ja krihvelillään aivan runsaasti holhoa teidät.

Madlena. Mutta pelkään, Pernilla, että herra sen asian taas unhottaa.

Pernilla. Hui! Hai! se on päätetty asia. Se vaan puuttuu, että tekin puhuttelette häntä ja annatte hänelle suostumuksenne. Ja jos ei se teille kelpaa, niin kyllä minä otan hänen.

Madlena. Et hiidessäkään ota, minun edestäni herra on kosioinut.

Pernilla. Mutta jos niin on, ettei hän tyytyisi teihin, vaan näkisi teidät jo joksikin vanhaksi, ettehän siitä pahastuisi, jos minä ottaisın hänet?

Madlena. Kuinka vanhaksi minun sitte luulet?

Pernilla. Olettehan neljänkymmenen vuoden ikäinen.

Madlena. Itsekin luulin ennen niin olevani, mutta nykyään olen katsellut ja havainnut, niin totisesti kuin olen rehellinen ihminen, etten ole kolmeakymmentä vuotta vanhempi, sillä sen todistaa isävainajani käsikirjoitus, joka ei valehtele.

Pernilla. Pianhan sitä ihminen erehtyy. Minua nyt pidetään neljänkolmatta vanhana, mutta sen pidän varmana, että kun minäkin olen naitavana, ja katson perään, niin näen minäkin isävainajani kädestä, etten ole kuin kuudentoista vanha. Sisareni Anna oli myös erehtynyt, mutta kokonaan toisinpäin. Hänelle tuli ylkämies, kun hän luultiin olevan neljäntoista vuotta; häntä pidettiin kovin nuorena naitavaksi; mutta kun katsottiin kirjaan, nähtiin hän kahdeksantoista vanhaksi.

Madlena. Niin näet sen nyt kuinka siinä saatetaan erehtyä, Pernilla!
Mutta milloinka hän tulee tänne?

Pernilla. Hän tulee kello kolme puolenpäivän jälkeen. Parasta on, että neitsy menee pukeumaan. Muistattehan muuten, mitä olette minulle luvanneet, sillä minä olen saanut herran tähän toimeen.

Madlena. Nuo viisikymmentä riksiä kyllä saat. Tuossa on käteni.

(Antaa kättä).

Pernilla (itseksensä). Jo nyt on asia alussa. Kyllä se on suuri almu hankkia tälle tytölle miestä. Enpä ole vielä tuntenut ketään naimakiihkoisempaa. Jos nyt ainoastaan ikä estäisi häntä naimisesta, menisipä vaikka käräjiin ja vanhoisi itsensä hiiteen, vakuuttaen itsensä ei olevan kolmeakymmentä vanhempi. (Madlenalle). Mutta lähdetäänpä kamariin, neitsy!

TOINEN NÄYTÖS.

Ensimmäinen kohtaus.

Bielgeschrey. Kristo Piirustin. Lauri Läkkinen.
Kalle Kyneliin. Jönssi Santanen. Penttilä. Anni.

(Bielgeschrey tulee tupaansa, kynä korvan takana, ja ne neljä kirjoittajaa seuraavat jälessä, samoin kynät korvain takana; Pernillallakin on kynä korvan takana).

Bielgeschrey (pyhkien hikeä otsastansa). Pernilla!

Pernilla. Mitä, herra!

Bielgeschrey. Minulle muistuu vielä mieleen se veinari, joka sanoi, ettei minulla ole toimittamisia.

Pernilla. Semmoisesta lörpötyksestä voipi tulla hulluksi

Bielgeschrey. Minä olen käynyt Eerikki Matinpojan luona, Pernilla!

Pernilla. Onko herra jo käynyt siellä? Se on minulle mieleksi. Lupasiko hän lähettää poikansa tänne kello kolmen aikana puolenpäivän jälkeen?

Bielgeschrey. Kyllä kaiketi hän silloin tulee tänne.

Pernilla. Minulla olisi niin hyvä halu nähdä häntä.

Bielgeschrey. Kello kolmen aikana saat hänen nähdä.

Pernilla. Minä toivon hänen tulevan jo ennenkin; sillä se on rakastuneiden tapa.

Bielgeschrey. En soisi hänen tulevan ennen sitä aikaa; sillä nyt pitää kirjoittaa neljä tai kuusi kutsumuskirjettä, jotka ovat lähetettävät postissa muutamille hyville ystäville.

Pernilla. Mutta ennättävätköhän ne tulla niin pian häihin.

Bielgeschrey. Eivät ennätä. Mutta se onkin vain tavan vuoksi. Eihän minulla ole aikaakaan häitä pitää. Eikä tässä pidetäkään muuta, kuin liittokirjat tehdään muutamain ystäväin ystäväin läsnä-ollessa. Mutta hyvä on mieleni, kun sanot tyttäreni tulleen parempiin ajatuksiin.

Pernilla. Hei, kyllä hän on hyvällä jalellä. Siksi on parasta takoa raudan kuumana ollessa ja tehdä liittokirja jo tänä iltana.

Bielgeschrey. Tänä iltana pitää kaikki olla päätöksessä, ja sitte saapi tuo kiiltonaama, joka täällä oli aamulla, pitkän nenän. Pernilla! istuppa sinäkin kirjoituspöytäsi, sinäkin saat kirjoittaa jonkun kopian.

Pernilla. Aivan niin, herra.

Bielgeschrey. Ottakaa saksenne, miehet! (kaikki ottavat komennon jälkeen sakset). Joko olette valmiit?

Kaikki. Se on leikattu.

Bielgeschrey. Kynät korvain takaa! (He ottavat kynänsä korvainsa takaa). Kastakaa kynänne! (He kastavat kaikki yht'aikaa. Bielgeschrey viskaa peruukkinsa pois). Kirjoittakaa: "Korkeimman tahdosta — kommamerkki — Oletteko kirjoittaneet? (He kirjoittavat ja kertovat sanat) — tulee sulalla rakkaudella yhdistettäväksi kaksi henkeä avioliittoon — kommamerkki — Oletteko kirjoittaneet? (He kertovat taas). nimittäin vanhin tyttäreni Leonora ja seigneur Pekka Eerikinpoika puukhollari — kommamerkki — Oletteko kirjoittaneet? (He kertovat taas). Ja on siis minun nöyrä pyyntöni!!... Eivätkö kanat taas ole kyökissä. Se on tuhannen täytisen piika, tuo kyökkipiika. (Menee ulos ja tulee jälleen takasin. Hänen ulkona ollessa, elämyivät he ja nakkelevat paperipalleillaan toisiaan). Niillä perkeleillä ei ole kuin yhtä ja samaa tehtävänä, ja kuitenkin eivät saa kyökin ovea kiini. Koko talon kuorma on minun päälläni! Mihinkä te ennätitte? Lue Kristo Piirustin! (Kristo lukee alusta alkaen). Niin on minun nöyrä pyyntöni, että te tahtoisitte läsnä-olollanne kunnioittaa heidän avioliittokirjansa allekirjoittamista — punctum — Oletteko te kirjoittaneet? (He kertovat taas). Tämä avioliitto-klrja on päätetty tehtäväksi 1 päivänä huhtikuuta, *styli novi*." Oletteko kirjoittaneet? (He kertovat). — punctum — Onko se siinä?

(He kertomat: punctum).

Bielgeschrey (huutaa). Anni!

Anni (tulee). Mitä herra tahtoo?

Bielgeschrey. Kuule, Anni! Se pieni musta kana ei saa tulla muiden joukkoon. Kaikki muut tahtovat aina olla sen raukan niskoilla. Kuuletkos mitä minä sanon? sillä se kana on minun mielikanani. Sitte joulun on se antanut yli neljäkymmentä munaa, Kalle Kyneliin! Panethan sinä ylös kirjaan mitä kanat, hanhet ja kyyhkyiset antavat. Katsoppa pääkirjasta, kuinka monta munaa se pieni musta kana on

antanut tänä vuonna.

Kalle. Niin se on kuin herra sanoo, neljäkymmentä munaa. Mitä muuta se on antanut, sitä ei ole pantu kirjaan.

Bielgeschrey. On totisesti paras sana, mikä minulla on. Pidä sinä sitä siis hyvästi silmällä, Anni!

Anni. Kyllä, kyllä, herra!

(Menee ulos).

Bielgeschrey. Kauvasko olette joutuneet, miehet? Jönssi Santanen lue kuultavaksi! (Jönssi lukee alusta alkaen). — Parenthesis — sillä asian on kiire eräiden syiden tähden — Claudatur — Oletteko kirjoittaneet? (He kertomat taas). Olen siinä vakuutuksessa että — — — Eikö sieltä tule joku?

Pernilla. Tulee, vissiin se on kosiomies. Enkö minä tuota aavistanut että hän tulee liiaksi varhain.

Toinen kohta.

Leander ja Oldsur puetut kirjakoiksi. Entiset.

Leander (pitkään kumarreltuaan). Armias herra patruuni, Maecenas ja suosija! Juurikuin ja verrattomasti niinkuin riikinkukko, katsottuaan höyheniään, häpeää — — — (Oldsur survasee häntä selkään ja kuiskuttaa hänelle). Mielin sanoa: kun se katsoo jalkojaan, häpeää se, kun taas katsoo höyheniään, pöyhistelee se, samoin aivan kun minä. Pekka Eerikinpoika, ansaitsematoin puukhollari — — — (kirjoittajat alkavat tyrskyä).

Bielgeschrey. Mitä te tyrskytte siinä, lurjukset? Verratkaa, oletteko kaikki kirjoittaneet samalla lailla, sillä aikaa kun minä puhun tämän kanssa.

Leander. Aivan niin miettiessäni säätyäni, ansioitani ja varallisuuttani, minäkin häpeän kuin riikinkukko. Taas tutkiessani ja miettiessäni tulevaa lykkyäni ja onneani, pöyhistelämpä minäkin juurikuin riikinkukko. Sen luen ainoastaan armiaan herrani hyvydeksi, enkä armollisten ansiointi arvoksi tai valutaksi, että herra antaa minulle vähä-arvoiselle ihmiselle assignationin sellaisesta siveästä ja ylevästä neitsyestä, jonka kengännauhoja en ole mahdollinen päästelemään, sillä niinkuin lunastusseteli *valore intrinseco* on kovan kolikon rinnalla, enpä toisin — — —

Bielgeschrey. No, hyvä herra! Elkääte laskeko itseänne niin halpa-arvoiseksi. Näettehän siitänkin, että olen teidät valinnut, mitä minä teistä ajattelen. Olisin kyllä saattanut antaa tyttäreni korkeampaan säätyyn, mutta kun minä katson ainoastaan siveyteen ja ahkeruuteen, niin olen ottanut teidät ennemmin kuin useita muita arvollisia kosijoita.

Leander, Kiitän syvimmässä nöyryydessä.

Bielgeschrey. Malttakaa vähä! Minä kirjoitan muutamille ystävilleni maalle, ja velvollisuuteni mukaan ilmoitan heille, että minun tyttäreni menee avioliittoon herran kanssa tänä iltana. Siihen ei tarvita kuin joku rivi.

Leander. Mielenne mukaan, armias herra!

Bielgeschrey (kirjoittajille). Mihinkä asti te pääsittekään, miehet? Lue viimeiset sanat, Lauri Läkkinen.

Lauri. Viimeinen oli Claudatur.

Bielgeschrey. Tuhat täytinen, mitä minä siitä tulen tietämään?

Lauri. Minä tyhmä erehdyin, herra! Viimeksi oli: Olen siinä vakuutuksessa, että — — —

Bielgeschrey. Te olisitte niin hyvä ja tulisitte saapuville sinä aikana — komma — Oletteko kirjoittaneet? (He kertovat taas). Olen ainiaan *votre très-humble ja très-obéissant serviteur*.

Pernilla. Herra, tuota viimeistä latinaanne en minä osaa kirjoittaa.

Bielgeschrey. No, katso sitte perään miten muut ensin tavaavat. (Luullen Oldsurta vävykseen). Nyt tästälähin kutsunette minua apeksenne, ja minä kutsun teitä pojakseni; sillä se on nyt välillämme päätetty asia, sitä vaan puuttuu, että itse puhuttelette tytärtäni.

Oldsur. Suosiollinen herra, en minä ole — — —

Bielgeschrey. Sellaista puhetta en tahdo enää kuulla; te kutsutte minua apeksenne.

Oldsur. Teidän armiaisuutenne olisi hyvä ja kuuntelisi — — —

Bielgeschrey. Antakaa nyt noiden sievistyspuhetten jäädä sikseen ja kutsukaa minua apeksenne.

Oldsur. Ei, herra erehtyy. En minä se ole, joka on saava herran tyttären. Minun nimeni on Joonas.

Bielgeschrey. No, anteeksi! Minulla on niin paljon asioita päässäni.

Oldsur. Minä olen Joonas Korsitsin poika, sen oikean kosijan arvoton nepaa, isän puolelta. Minä olen mato hänen rinnallansa kirjuri- ja luvunlaskukeinossa. Häneltä minä olen oppinut ja minä suutelen tomua hänen jalkainsa alta siitä mitä minä ymmärrän puukhollarin keinossa. Ei mun pitäisi kiittää häntä, koska olen hänen nepaansa isäni puolelta, mutta sen saatan sanoa, että harvat ovat hänen vertaisiaan kaikellisissa luvunlaskuissa, ja niinkuin on lasku, jota kutsutaan: *Regula detri*, niin on hän keksinyt uuden laskun, joka kutsutaan: *Regula Petri*.

Bielgeschrey. Minulle on mieluista, että olette hänen orpanansa. Jos nuorin tyttäreni olisi mieskuntoinen, voisi kentiesi teidän kahden välillä tulla jotakin. (Oldsur kumarteleee kaapien jaloillaan lattiaa), Pernilla! Käske Leonoran tulla tänne. Pyrkikää nyt itse tyttäreni suosioon. Ensin oli se hänelle kummallista, että tahdoin antaa hänen puukhollarille, mutta nyt kuulen hänen tulleen parempiin ajatuksiin. Vaikka minulla olisi kymmenen tytärtä, antaisin ne kaikki puukhollareille.

Leander. Kiitän puukhollari-viran puolesta.

Oldsur. Kiitän myös viran puolesta.

Kolmas kohtaus.

Leonora. Entiset.

Bielgeschrey. Noh, tyttäreni! (Kirjoittajille). Menkää, te kirjoitusmiehet, nyt konttoriin, verratkaa siellä kirjeet toisiinsa ja pankaa ne sineettiin. Sitte saatte tietää päällekirjoitukset. (He lähtevät pois, katsovat kyniään ja pistävät ne korvainsa taakse). Minä olen mielihyvilläni, tyttäreni! että sinä olet tullut parempiin ajatuksiin, että sinä olet heittänyt toisen rakkauden pois mielestäsi, ja taivut minun tahtooni. Nuoret neidot katsovat vaan ulkomuotoa, ja siksi juoksevat omaan turmioonsa. Minä olen valinnut tämän nuoren miehen vävykseni, joka taidollaan saattaa kunniallisesti sinua elättää, jos ei hänellä mitään olisikaan.

Leonora. Rakas pappa! Minä rukoilen nöyrimmästi, ett'ette muistele entisiä. Sittemmin olen miettinyt mikä synty se on kun tehdään vanhempain tahtoa vastaan. Mies on minulle mieleksi, ja olen tyytyvä siihen, jonka rakas isäni on valinnut, niinkuin kyllä tiedän isäni ei minuun kuuluvissa asioissa muuta päättävän kuin mikä on omaksi hyödykseni ja onnekseni.

Bielgeschrey. Sinä, lapseni, olet ollut minulle kovin rakas, että minä naittais sinun sille, jonka kanssa et sinä tulisi onnelliseksi. Niin menkää nyt pois tuumaamaan keskenänne.

Leander. Suloisimmasti rakkain neitsy ja minulle tuleva morsian! Muistellesani omain ansioini mitättömyyttä ja tyhjyyttä ja kuitenkin ollessani niin suuressa arvossa teidän rakkaan isänne ajatusten pääkirjassa, ovat kaikki minun aistimeni menemäisillään perikatoon ja tekemäisillään kassahäviön. Nolla, se on tyhjän merkki, mutta kun ykkönen pannaan sen viereen, tulee siitä kohta jotakin. Minä olen arvotoin, ainoastaan ykkönen, joka ei merkitse mitään; mutta kun minun ykköseni mitättömyys tulee neitsyen nollan lisäksi — — —? (Oldsur survasee häntä selkään). Minä puhun pääni tässä poikki, ihana neito! Minä olen ainoastaan nolla, joka ei merkitse mitään. Mutta neitsyen ykkösen kanssa kun minun nollani yhdistetään, sitte siitä kohta jotakin tulee.

Leonora. Herra! te laskette itsellenne liian vähän arvoa.

Leander. Minä kiitän teitä velvollisesti.

Oldsur. Pekka! tässä on sormus, jonka isä laittoi meille neitsyelle annettavaksi.

Leander. Oikein, Joonas. Isäni käski sanoa nöyrimmän *salutem*, ja pyysi neitsyen ottamaan tämän sormuksen käsistäni rakkauden merkiksi.

Leonora. Minä otan sen vastaan ja kiitän lempeimmästi.

Leander. Älköön sitä luettako miksikään aamulahjaksi, ihana neito! Se on vaan vähäinen rakkauden merkki, jota ensin tavan mukaan näytetään, ja on sama tapa saanut siitä alkunsa, että juurikuin sormus

on ymmyrkäinen, ja sillä ei ole alkua eikä loppua, niin — — —

Bielgeschrey. Malttakaa vähä, lapsukaiset! Minä panen pääni panttiin siitä, että ruoka kiehuu yli kyökissä.

(Juoksee ulos).

Pernilla. Ha, ha, ha! Voi tuhannen lempo, kun te menettelette hyvästi!

Oldsur. Muutamissa asioissa on kuitenkin käynyt takaperin herralle, niinkuin siinä, että riikinkukko pöyhistelee jalkojaan katsoessaan ja että neito on nolla.

Leander. Miten sinä luulet minun muistavani kaikkea tätä joutavuutta.

Leonora. Voi! Menehän se hyvästi kyllä. Nyt minä olen kihlattu teidän kanssanne, rakas Leander, aivan isäni näköisellä. Mutta voi!

Pernilla. Aina teillä, mamseli, on edessä tuo mutta! Antakaa minun pitää huolta lopusta.

Leander. Mutta kun nyt se oikea puukhollari tulee!

Pernilla. Mutta jos nyt taivas putoaa alas! Antakaa vaan minun vallita! teillä ei ole muuta tekemistä kuin seurata minun käskyjäni. Minä olen päällikkö ja te muut olette alamaiset, joiden ei tule pitää puhetta. Mutta tuolla tulee herra takasin.

Bielgeschrey (tulee takasin). Se on valetta, Anni, älä sinä väitä sitä vastaan, minkä minä näen paremmin. Näitä talrikkia ei ole kirkastettu tuhalla. Niitä on kihnattu hiedalla, ja juuri siksi, että minä olen sen niin usein kieltänyt! Jos minulla olisi aikaa tutkia astioita ja lusikoita, olen varma, ett'eivät ne näytä ollenkaan paremmilta; mutta minä olen ihminen; enhän minäkään voi tehdä enempää kuin mihin ihmisen voimat riittävät. Eihän minulla ole silmiä takapäässä; minulla on ainoastaan kaksi kättä, enkä minä saata olla kymmenessä paikassa samalla kertaa. Jos kuitenkin kerrankaan eläessäni olisin niin onnellinen, että voisin sanoa itselleni: mene nyt hyvin huoletonna maata tahi ruualle, nyt tänäpäivänä ei ole enää mitään tekemistä. Mutta semmoista aikaa ei tule koskaan; sillä minun toimitukseni ovat ikäänkuin lumipallo; jota enemmän sitä vierittää eteenpäin, sitä isommaksi se kasvaa. Mutta mitä näillä vieraila ihmisillä on täällä tekemistä, Pernilla? Olisiko teillä, herrat, minun kanssani puhumista.

Leander ja Oldsur. Olisi.

Pernilla. Noh, herra, onhan se teidän vävyne.

Bielgeschrey. Oikein. Suokaa anteeksi; minä unhotan välistä itseni toimituksissani. No, rakas vävyne, oletteko te tyytyvä kauppaan, ja näettekö tyttärelläni olevan sellaiset omaisuudet, että hän saattaa taivuttaa teitä rakkauteen?

Leander. Voi, minä olen niin rakastunut, että tuskin jaloillani voin seisoa.

Bielgeschrey. Se on hyvä. Teidän hääne vietetään jo tänä iltana. (Kihlatut kumartelevat). Pernilla! Minkä ajan luulet parhaaksi?

Pernilla. Herra ei suinkaan, minun ymmärtääkseni, saa aikaa ennenkuin kello kuusi illalla; sillä nämä viisi kirjettä pitää ensin kääriä kiini, panna sineettiin ja päällekirjoittaa. Ei se koskaan tapahdu, ettei siihen tule mitään väliin, jota ei ole ajateltukaan; herrallahan on aina se onni.

Bielgeschrey. Älähän muuta sano, Pernilla! Niin, rakas vävyne, te tulette siis, muutamien sukulaisten parissa, kello kuuden aikana illalla. Minä puolestani en tänne muuten muita tahdo, kuin veljeni Leonardin ja notarion. Mutta, rakas vävyne! tahtoisin mielelläni neuvotella teidän kanssanne muutamasta pienestä rätingistä, joka minusta näyttää vaikealta.

Pernilla. Voi herra! jättäkää semmoiset asiat toiseen kertaan. Nythän tällä miehellä on muutakin ajattelemista.

Bielgeschrey. Se on kyllä totta, mutta tässä olisi vaan vähäinen kysymys, jonka sellainen mies, joka on niin taitava luvunlasku-keinossa, kuin hän, kohta saattaa selittää minulle mieleksi.

Pernilla. Minä en ole koskaan herraa vastaan, mutta tähän en minä saata suostua, että herra tahtoo vaivata rätingeillä sitä, joka on tullut kosioimaan hänen tytärtänsä.

Bielgeschrey. Ole joutavoimatta! Mitä se on hänenmoiselle? Rätinki on tämmöinen: mies myypi kymmenen tynnyriä rukiita tasapää-mitalla kahteenkymmeneen riksiin, kuinka paljoa suuremmaksi nousisi hinta, jos jyvät myytäisiin kukkurapäämitalla.

Pernilla. Voi herra! tuolla ovat taas muut kanat hypänneet mustan kanan päälle ja ovat nyt sitä tappamassa.

Bielgeschrey. Voi! eikö se ole hirmuista?

(Juoksee ulos).

Leander. Voi Pernilla! me olemme pulassa.

Oldsur. Hitto korjatkoon häntä tuosta tasapää- ja kukkurapää-mitasta.

Leander. Minä en taida laskea viiteenkään asti, Ja minun pitää nyt tehdä sellainen näyte luvunlaskussa.

Leonora. Siinä sen nyt näet, Pernilla, miten käypi, ja että ne keinot — — —

Pernilla. Suu kiinni ja antakaa minun mieltä rauhassa! — — pötkikää matkoillenne!

Leander. Mutta emmekö siitä tule luulon alaisiksi.

Pernilla. Pian ulos! muuta keinoa tässä kiireessä ei ole.

Leonora. Mutta, Pernilla — — —

Pernilla. Menkää ulos kaikki, ja te pärisijä myös.

(Kaikki menevät ulos).

Neljäs kohtaus.

Bielgeschrey. Pernilla.

Bielgeschrey. Hän tahtoi minua luuloitella, ettei yksikään muista ollut koskenut mustaan kanaan.

Pernilla. Voi herra! näinhän minä omilla silmilläni akkunasta kuinka muut kanat sitä hakkasivat. Mutta se piika on sama siinä niinkuin muussakin asiassa. Jos en minä nytkään olisi estänyt häntä, niin olisi tullut suuri vahinko.

Bielgeschrey. Mikä se oli.

Pernilla. Älkää luulko, että minä sitä sanon herralle, jos ei herra lupaa olla vaiti.

Bielgeschrey. No, min'en nosta siitä elämätä, sano se heti minulle.

Pernilla. Eilen löysin minä herran liinavaatteiden luettelokirjan kyökistä; sen oli tuo lemmon piikakutjale saanut käsiinsä ja yritti sen päällä leikkaamaan lohta.

Bielgeschrey. En, siitä en saata olla vaiti; sillä siitä olisi tullut minulle suuri vahinko.

Pernilla. Koska herra ei saata pitää lupaustansa, niin en usko häntä enää koskaan.

Bielgeschrey. Ei, Pernilla; minun täytyy saada hänet käsiini. Sepä vasta ryökäle.

Pernilla. Voi herra! Minä pyydän nöyryimmästi; hän laskeusi polvilleen ja rukoili minua itkein, etten minä häntä ilmoittaisi, mutta minä en hänelle luvannut sitä, ennenkuin hän vannoen vakuutti minulle ei enää koskaan koskevansa herran kirjoituskaluihin.

Bielgeschrey. Joka koskee minun papereihini, se koskee minun silmäterääni.

Pernilla. Herra älköön panko niin pahaksi! Hän on tästä tapauksesta oppiva toiste olemaan varovaisempana.

Bielgeschrey. Jos minulta varastetaan rahaa, niin sen voisin kärsiä, mutta jos minun paperini otetaan, niin on se juurikuin sieluni otettaisiin ruumiista.

Pernilla. Minä vakuutan herraa, ett'ei vähintäkään ole kadonnut eikä hämmentynyt paikaltaan; sillä minä katsoin kohta tarkasti kaikkein perään.

Bielgeschrey. Minä olen siis vaiti tällä kertaa sinun tähtesi. Mutta tästä lähin ei saa minun konttoriini tulla kukaan muu ihminen kuin sinä. Mutta mihin vävyäni joutui?

Pernilla. Ottihan herra siitä jäähyväiset, ja käski hänen tulla takasin kello viiden aikana.

Bielgeschrey. Se on tosi, Pernilla. Minulta unehtuu toinen asia toisen tähden. Luuletko sinä minun muistavani, olenko syönyt päivällistä tänään?

Pernilla. Ette, herra! Ruoka on valmiina pöydällä,

Bielgeschrey. No jospa menen syömään pikimmältään.

(Menee sisälle).

Pernilla. Näin päästiin tästä kiusauksesta.

Viides kohtaus.

Oldsur. Pernilla.

Oldsur (palvelijana). Voi saakeli, Pernilla! mihinkä kiusaukseen se pani meidät rätingillään tasapää- ja kukkurapää-mitasta.

Pernilla. Mutta minä sain hänen unhottamaan sekä tasa- että kukkurapään ja kiedoin hänen talousasiain jupakkaan.

Oldsur. Mutta mitä se sanoi, kun näki meidän menneen pois.

Pernilla. Minä sain hänen uskomaan, että hän itse oli ottanut teiltä hyvästi. Minä saan hänen unhottamaan mitä hyvänsä, kun vaan sekoitan hänet toimituksiin.

Oldsur. Kyllä, saakeli vieköön, minä laitan hänelle kyllin askaroimista.

Pernilla. Se onkin hyvin tarpeellista, muuten olemme pahassa pulassa. Puolen tiiman perästä on puukhollari täällä. Mutta tuolta tulee herra. Mene syrjään ja tule heti tänne Leanderin kirjeen kanssa.

(Oldsur menee).

Kuudes kohtaus.

Bielgeschrey. Pernilla.

Pernilla. Joko siis herra nyt on syönyt?

Bielgeschrey. Eihän minulla ole koskaan aikaa syödä tarpeekseni, Pernilla! Juokse kirjoittajain tykö ja kysy, ovatko saaneet kirjeet käärtityiksi.

Pernilla. Tässä tulee palvelija ja kohtaa minun juuri ovesa, tuoden kirjettä herralle.

(Oldsur antaa kirjeen ja menee takasin).

Bielgeschrey. Pernilla! kun joku tulee ja tahtoo minua puhutella, niin sano, että tahdot kysyä olenko kotona. Niinhän kaikki palvelijat tekevät mahtavain taloissa.

Pernilla. Muutamat ovat niin hävyttömät, että tukkeuvat suoraan sisälle. Mutta koska herra niin tahtonee, älköön myöskään kurkistelko sieltä akkunasta, niinkuin herralla on tapana. Sillä tuonoin näki joku mies herran akkunassa, ja tavaten minun kadulla, sanoi: "tervehdi herraaasi ja sano, että kun hän vasta menee ulos, niin ottakoon päänsä mukaansa; sillä pään minä näin akkunassa". Muutamilla saattaa olla tärkeitä asioita, herra, eivätkä saata sanoa palvelijoille mitä tahtovat.

Bielgeschrey. Se on kyllä totta, mitä sanot, mutta minun täytyy lukea tämä kirje. (Lukee). Lempo vieköön! Mitä tuhannen täytistä tämä on? Tuo Leander, joka oli täällä aamulla, kirjoittaa minulle, että koska hän on kuullut, että minä olen antanut toiselle tyttäreni, joka enneltään on kihlauksissa hänen kanssansa, kuten hän sanoi saavansa toteen useista tyttäreni kirjeistä, joissa hän valalla vannaen velvoittaa itsensä rakastamaan häntä eikä ketään muuta, niin ei minun pidä ottaa pahakseni, jos hän panee viimeistä kihlausta vastaan, ja vetää asiansa maan oikeuden eteen, lain tuomittavaksi.

Pernilla. Noh, mitä se on? Nyt purkaa mamseli taas hänen kanssansa, sanoen sellaiseen kihlaukseen ei olevan isän suostumusta, ja kun hän sellaista suostumusta ei ole ennättänyt saada, niin menee asia itsestään mitättömäksi. Kuitenkin on herralle hyvin harmittava seikka tulla sekaunneeksi käräjä-asiaan; vaikka sillä voitatte, menee teiltä kumminkin hyvä joukko aikaa hukkaan.

Bielgeschrey. Minä tulen hulluksi tätä ajattellessani. Mitä sinä neuvot minua tässä tekemään?

Pernilla. Minä neuvoisin herraa ensin kirjoittamaan hänelle ja nuhtelemaan häntä tavattomasta aikeesta ja pelottamaan häntä aloittamasta käräjänkäyntiä, ja sitten neuvottelemaan hyvän asian-ajajan kanssa.

Bielgeschrey. Pane palvelija kohta noutamaan asian-ajajaa.

Pernilla. Heti kohta; sillä aikaa kirjoittakoon herra kirjeen valmiiksi.

Bielgeschrey. Voi minua ihmis parkaa! minä hukun aivan toimituksiin.

(Istuu kirjoittamaan).

Pernilla (hiljaan). Kyllä käypi hyvästi. Mutta tässä pitää tulla vielä usiampia puuhia lisäksi; sillä tuskaukset ja minun keinoni vaikuttavat niin paljo, että, kun se oikia kosija tulee, hänellä ei ole halua eikä tilaa puhumaan hänen kanssansa. Tulkoon nyt kosija milloin tahtoo; hänen täytyy herran läsnäollessa tulla kihlatuksi emännöitsijä Madlenan kanssa. Leander ja Oldsur eivät sitä käsitä, miksikä minä toimitan tätä kaksinkertaista naimista. Ne eivät tiedä Madlenan luvanneen minulle viisikymmentä riksiä, jos minä saan herran laittamaan hänelle miehen. Ja se ei voi tapahtua muussa kuin tämmöisessä tilassa; sillä herralla ei ole muuten siihen koskaan aikaa.

Bielgeschrey. Tänne ei saa muita tulla sisälle kuin asian-ajaja ja parran-ajaja, sillä viimeinkin on minun saaminen partani ajetuksi, koska tänne tulee vieraita illalla, jos en muuten tahdo lykätä häitä toistaseksi.

Pernilla. En minä kehoittaisi herraa häitä viivyttämään, koska se toinen huijari käyttää kaikkia keinojaan niitä estääksensä.

Bielgeschrey. Kyllä se on niinkuin sanot. Tänä iltana sen täytyy tapahtua, vaikka minulla on hyvin vähä aikaa, mutta älä päästä ketään sisälle, että minä saan rauhassa kirjeeni kirjoitetuksi.

Pernilla. En ketään muita kuin asian-ajajan, parran-ajajan ja kosiomiehen.

Bielgeschrey. Sehän tulee vasta illalla?

Pernilla. Minusta näytti, että herra käski sen tulla tänne takasin puolenpäivän jälkeen.

Bielgeschrey. Sitä minä en muista, siinä minä tein hullusti.

Pernilla. Eihän se estä herraa; saapihan se sill'aikaa puhua mamselin kanssa. Kyliähän minä sanon syitä herran edestä.

Bielgeschrey. Niin saanen siis kirjoittaa kirjeeni.

Pernilla (hiljaan). Tulkoon nyt herra puukhollari, milloin tahtoo, minulla on voitto käsissä. (Roikutetaan). Mutta nyt kolkutetaan, jopa luulen että se on hän.

Seitsemäs kohtaus.

Oikea puukhollari. Pernilla. Bielgeschrey.

Puukhollari. Minä tulen tänne puheen jälkeen, isäni Eerik Matinpojan ja herra Bielgeschrey'n välillä, teitä tytärtä, kaunista mamselia kosioimaau.

Pernilla. Te erehdytte, herra puukhollari, minä olen piika, mamseli saapi kohta kunnian tulla tänne.

Puukhollari. Se on minulle kunniaksi ja hänelle häpeäksi. Mutta enkö minä saisi ensin puhutella herraa!

Pernilla. Voi, ette! Herra istuu tuskauttavissa toimituksissaan, jotka tänä päivänä ovat estäneet häntä syömästä ja juomasta; hän on käskenyt minun anoa anteeksi hänen edestänsä. Asia on herran puolelta aivan valmis. Se vaan puuttuu, että herra itse puhuttelee mamselia. Käykö herran pikkuisen odottaa, niin mamseli hetikohta on täällä. Voi! herra rukkani pelkään minä vieläkin kerran nääntyvän toimituksiinsa.

Kahdeksas kohtaus.

Madlena (koreaksi vaatetetuna). Henrikka.

Puukhollari. Bielgeschrey.

Puukhollari. Minä olen tullut tänne, kaunis mamseli, sen puheen jälkeen, jota on herra Bielgeschreyn ja minun rakkaan isäni välillä, pyytämään teitä kaikessa siveydessä ja säädyllisyydessä minun aviovaimokseni, ja kysymään teiltä, tahdotteko ottaa minun aviomieheksenne.

Madlena (kumartaen). Minä sanon tuhansia kiitoksia.

Puukhollari. Minä pyydän siis nöyryimmästi, ettette halveksisi ottaa tätä sormusta aamulahjaksi.

Madlena. Minä sanon tuhansia kiitoksia. Ettekö tahdo istua, enkelini!

Puukhollari. Ei, kiitoksia, kaunis mamseli! minä seison mieluisammin.

Madlena. Ah, minä rukoilen, että käytte istumaan, enkelini!

(He istuvat).

Bielgeschrey. Pernilla! kuka se tuo on, joka siinä puhuu?

Pernilla. Se on kosiomies, joka puhuu mamselin kanssa, hyvä herra.

Bielgeschrey. Se on hyvä, lapseni! laske leikkiä rakkaasi kanssa siksi kun minä olen saanut kirjeeni kirjoitetuksi.

Puukhollari. Sanottakoon avioliitosta mitä tahansa, niin on siinä erinomaista taivaallista johdatusta. Minä olen usein nähnyt vaimopuolen unissani, samanlaisen ja samanmuotoisen kuin mamseli on, niin että siitä saatan käsittää, että näin kauan sitten on määrätty tuolla ylhäällä.

Pernilla (hiljaan). Hyi häpeä! Juurikuin se olisi muuta kuin rahaa, jota sinä tarkoitat saadaksesi.

Madlena. Voi, onko se mahdollista? Totisesti on minun käynyt samalla lailla. Sillä kerran kun seisoin ja rukoilin hyvää naimista, jota kerskaamatta, olen useinkin tehnyt — sillä liiaksi usein ei sitä tosiaan tule luetuksi, — tulipa eteeni miespuoli, joka oli ihan — aivan minun enkelini näköinen.

Puukhollari. Anteeksi, kulta mamselini! Saanko suudella?

Madlena. Minä sanon tuhansia kiitoksia.

Bielgeschrey. Pernilla, kuka se on, joka siellä puhuu?

Pernilla. Herra, se on ylkämies, joka puhuu mamselin kanssa.

Bielgeschrey. Hyvä, hyvä; tuumitelkaa rakkaasti keskenänne, lapsukaiset, siksi kuin saan kirjeeni valmiiksi.

Puukhollari. Saanko kysyä mamseli-kultaseltani, kuinka vanha te olette?

Madlena. Muutamat pahat ihmiset ovat levittäneet sen huhun, että minä olisin neljäkymmenen vuoden vanha; mutta en totisesti olekaan kolmeakymmentä vuotta vanhempi.

Puukhollari. Niin olemme siis saman ikäiset.

Madlena. Voi, sepä on suloista! Vertaisten ilot paraimmat.

Puukhollari. Ei sitä pitäisi naida, ennenkuin kolmenkymmenen vuoden vanhana.

Madlena. On mar' se aivan oikein; sillä kun lapset naivat toisensa, niin talouden pidosta ei tule mitään.

Bielgeschrey. Kuka se on, joka siellä puhuu?

Pernilla. Se on ylkämies, joka puhuu kultansa kanssa.

Bielgeschrey. Koht'ikään olen luonanne, lapsi-rakkaani! Minulla on ainoastaan muutamia riviä jäljellä.

Pernilla (hiljaan). Hyvänen aisa! Täytyypä taas keksiä jotakin uutta keinoa? (Kovasti). Herra! Ettekö haluaisi mennä mamselin sänkykamariin, niin voisitte puhua vapaammasti, ettekä olisi herralle esteenä?

Puukhollari. Aivan oikein. Niin saatamme tehdä.

(He menevät).

Pernilla. Hyvänen aika! Näen herran kirjoittaneen loppuun: nyt minä rykäsen Oldsurille, se on

merkkinä.

(Hän rykäsee).

Yhdeksäs kohtaus.

Oldsur (asian-ajajana). Bielgeschrey. Pernilla.

Oldsur. Minä kuulin herran haluavan saada asian-ajajaa.

Bielgeschrey. Niin! Sekö olette, jonka tykö lähetin palvelijani?

Oldsur. En, herra. Se mies ei ole koskaan puolenpäivän jälkeen ihmisten puhutettavana.

Bielgeschrey. Juopiko se sitten.

Oldsur. Niin, herra! Mutta älkää kertoko sanojani.

Bielgeschrey. Pernilla! miksi sinä sitte panit palvelijani menemään semmoisen tykö?

Pernilla. En minä tietänyt, herra, että hän juopi. Mutta se on hyvä että tämä mies on tullut sen sijaan.

Oldsur. Minulla on käymistä siinä talossa. Ja kuultuani herran tarvitseman puolustajaa, otin rohkeudeksi tulla tänne.

Bielgeschrey. No, kiitos siitä!

Oldsur. Saatanko olla minään apuna?

Bielgeschrey. Minulla on teidän kanssanne konsuleeraamista.

Oldsur. Se sana konsuleerata merkitsee kahtakin seikkaa. Se merkitsee sekä antaa hyviä neuvoja, latinaksi *consulere alicui*, kuin myös: pyytää hyviä neuvoja, latinaksi *consulere aliquem*.

Bielgeschrey. Hoh! minä luulen, että teillä oppineilla on päässä koiran luita longallaan. En minä käskettänyt teitä tänne neuvomaan minulle sana-oppia tai ortographiaa, vaan — — —

Oldsur. Hyvä herra! Puheemme ei koske sana-oppiin; herra sekoittaa sana-opin lause-opin tai syntaxin kanssa. *Orthographia est ars vocabula recte scribendi*, se on taito tai tiede kirjoittaa sanat oikein, joka on sellaista seikkaa, johon minä en ole sekaunut, vaan minä olen ainoastaan oikaisnut herran puheentapaa, *non orthographiam, sed phrases corrigo*.

Bielgeschrey. Anteeksi! ett'en ollenkaan ole käskettänyt teitä tänne. Te saatte mennä milloin tahdotte; sillä minulla on muuta tekemistä kuin kuluttaa päivääni lörpötyksillä.

Oldsur. Lääkärit ja asian-ajajat ovat mielellään apuna, mutta niitten luvalliset säännöt sanovat myös, että jokainen askel, jonka ottavat, vaatii maksun.

Bielgeschrey. Pitääkö minun maksaa teille siitä, että lörpötyksillä menetätte minulta hyvän ja kalliin ajan?

Oldsur. No, mitä te herra, sitte tahdotte?

Bielgeschrey. Minä olisin tahtonut teiltä neuvoa muutamista artikeleista.

Oldsur. Herra! se sana artikeli on meille lain-oppineille hyvin tuntematon ja sitä käytetään ainoastaan *in foro theologico*. Romalainen oikeus-oppi ei siitä tiedä mitään. Se jaetaan ainoastaan *in libros, capita et paragraphos*. Jos herra lukisi läpi *Codicem, Pandectos, Institutiones, Novellas*, ja katsoisi tarkasti, niin saisitte nähdä ett'ei missään kohdin löydy sanaa: artikeli. Ennen menetän vaikka virkani, kuin käytän sanaa: artikeli. Mutta missä asiassa kysytte minulta neuvoa?

Bielgeschrey. On muuan ihminen, joka on salaa kihlannut tyttäreni ja on saanut häneltä useita kirjettä, joissa tyttäreni vakuuttaa häntä rakkaudestaan, kaikki tämä on tapahtunut aivan minun tietämättäni. Minä naittaisın tyttärentäni toiselle, hyvän miehen pojalle. Tyttäreni sitä ensin hämmästyy, mutta viimein hän suostuu siihen, jonka olen valinnut vävykseni. Toinen kuulee tästä kuihkauksen ja uhkaa minua oikeuteen, pitäen tyttärentäni kirjeitä todistuksina. Sellaiset uhkaukset eivät paljo merkinne, herra asian-ajaja? Mutta peloittaakseni häntä riidasta, olen minä ylöspannut kirjeen hänelle.

Oldsur. Ylöspannut! Mitä se on? Ylöspanna merkitsee nostaa ylös; se saattaa myös merkitä panna kokoon.

Bielgeschrey. Luulen itse ilmi-perkeleen tulleen tänne asian-ajajan haamussa.

Oldsur. Herra! Puhukaa siis selvemmästi. Tahtoiko herra sanoa: panna kokoon.

Bielgeschrey. Niin, niin! Minä olen kirjoittanut kirjeen valmiiksi.

Oldsur. Semmoinen kirje pitää kirjoitettaman ymmärryksellä, jos se on voiva peloittaa hänet riidasta. Näyttäkää minulle kirje!

(Hän lukee).

Bielgeschrey. Eikö se ole hyvä kyllä?

Oldsur. Hui, hai! herra kulta! Muita temppuja lisäksi. Minä sepitän herralle sanat kirjeesen, joka paremmin puristaa.

Bielgeschrey. Niin haluatteko siis sepittää minulle sanat.

Oldsur. Jos herra tulee toimeen sillä Espanjalais-tavalla, jonka me asian-ajajat olemme ottaneet sanoja sepittäessämme, joka on hyvin lyhyt ja hyvin ytimekäs.

Bielgeschrey. Jota lyhyempi, sitä parempi; sillä aika on kallis minulle, jolla on paljo toimittamista.

Oldsur. Kah, se on hyvä että herra ymmärtää asian. (Lyöpi Bielgeschreytä olkapäähän ja sanoo) Oletteko kirjoittaneet?

Bielgeschrey. Ettehän te ole minulle mitään sanoneetkaan vielä.

Oldsur. Noh, hyvä herra! Kun minä lyön teitä olkapäähän, niin merkitsee se, että teidän pitää kirjoittaa hengen arvonimi. Mikään keino ei saata olla parempi ja lyhyempi kuin tämä.

Bielgeschrey. Hyvänen aika! semmoisia uusia tapoja! Hyvä kyllä, kun sen vaan tietää. Minä kirjoitan suoraan arvonimen.

Oldsur. Hyvä. Haluaako herra nyt kirjoittaa: "Koska seignör Leander" — Onko kirjoitettu?

Bielgeschrey. On!

Oldsur (viheltää). Onko kirjoitettu?

Bielgeschrey. Mitä vielä?

Oldsur. Noh, herra! kun minä vihellän, merkitsee se kommamerkin.

Bielgeschrey. Hiiden hullutusta; nyt minulla on kommamerkki.

Oldsur. Seignör Jeronimon poika, asuva — Tvi (sylkee). Onko kirjoitettu?

Bielgeschrey. Hän ei asu Tyessä. Hän asuu tässä kaupungissa.

Oldsur. Noh, herra! Kun minä sylen ja sanon tvi, on se yhtä kuin nimittäisin sen kaupungin, jossa se riitaveli asuu. Minä näen herran ei ymmärtävän uutta tapaa sanain sepityksessä, vaan herra voipi sen aivan heti oppia ja sitte alinomaa sitä käyttää, kun hän sanostelee asiamiehensä kirjoitettavaksi, sillä keino on vallan sovelias niille ihmisille, joilla on paljo toimittamista. Mikä teillä nyt on?

Bielgeschrey. Jeronimon poika, asuva tässä kaupungissa.

Oldsur. Hyvä. (Viheltää). Onko kirjoitettu?

Bielgeschrey. On, kommamerkki.

Oldsur. Viime vuonna minulta — (Nykäsee tukasta). Onko kirjoitettu?

Bielgeschrey. Häh! Miksikä te revitte minua tukasta?

Oldsur. Noh, se merkitsee sulkumerkit tai *parenthesis*.

Bielgeschrey. Noh, saikos tuosta vetimesi! (Lyöpi korvalle). Kas tuo merkitsee: *Claudatur Parenthesis*.

Oldsur. Te olette todistajina mitenkä minua on kohdeltu. Minä haastautan teidät oikeuteen.

Bielgeschrey. Ja minä annan teille vasta-haaston.

Oldsur. Minä näytän toteen, sen olevan yleisen tavan asian-ajajilla ulkomaalla näin saneskella kirjoitettavaksi.

Bielgeschrey. Ja minä näytän toteen, teidän olevan peijakkaan ja vielä muittenkin, jotka pitävät sellaista tapaa.

Oldsur (nipistää Pernillaa korvasta). *Antestaminor!*

Pernilla. Ai, ai, ai!

Bielgeschrey. Hurtta! teetkö väkivaltaa huoneessani.

Oldsur. Oletteko te hyvä mies ja ette tiedä, mitä *Antestaminor* merkitsee, ja että Romalaisen oikeus-opin mukaan nipistetään ihmisiä korvasta sanoen: *Antestaminor*, kun niitä vaaditaan vieraiksi-miehiksi.

Bielgeschrey. Tiedätkö, että Romalaisen oikeus-opin mukaan tuommoisia heittiöitä ajetaan ovesta ulos, jos niitä tulee kunnan ihmisen huoneesen ilvehtimään. (Oldsur ajetaan ulos ovesta). Enkö minä ole onnettomin ihminen mailmassa! Onnettomuutta ja mielen-karvautta sataa virtana päälleni. Kuin paljo olenkin hikoillut ja häälännyt koko päivän, niin ei ole kuitenkaan minkäänlaista tullut valmiiksi. Lieneehän niitä monellaisia pahoja henkiä; toiset estävät ihmisiä jumalanpelosta, toiset estävät heitä toimituksista. Sellainen pahuus lienee tänä päivänä vallinnut minun huoneessani ja asettaunut eteeni juuri nyt kuin minulla on toimittamista, pannakseen enemmän estekiviä tielleni. Sama pahahenki on valinnut tuon kirotn asian-ajajan tänne tulemaan. Tämä päivä on häijysti varastettu minulta. Ken voisi sanoa: huomennakin tulee yhtä pitkä päivä; mutta uusi päivä, uusia toimituksia; yhtä pitkä kuin päivä, yhtä suuria toimituksia. Mitä teen minä? Hirtätkö minä itseni? Mutta minulla ei totisesti ole aikaa hirttämäänkään itseäni. Minä otan kelvollisen asian-ajajan, joka saattaa kirjoittaa kaikki mitä minä tahdon.

Pernilla. Totisesti, tämä päivä on ollut juuri kuin lumottu.

Bielgeschrey. Et sinä usko, Pernilla, kuin tukala minulle on elämä.

Pernilla. Eihän se ole kummakaan; sillä ensinnäkin on herralla kahden miehen työ, jonka herra kyllä voisi toimittaa, jos ei olisi noita tuhannen täytisiä esteitä, joita tulee joukottain. Tänä päivänä ei ole ollenkaan oikea suunta. Minä luulen tosiaan että joku, jonka herra on ajanut pois, on pannut nuo ihmiset matkaan, niin kostaakseen! sillä... mutta kah, silmäänikin, eikö meillä taas ole uusi piru niskassa.

Kymmenes kohtaus.

Oldsur, (tulee sisälle, musta luorihuivi kaulassa ja päässä vanha musta peruukki, jossa on pitkä palmikko). Entiset.

Oldsur. Anteeksi, armollinen herra! että rohkenen astua sisälle.

Bielgeschrey. Niinkö te murratte itsenne sisälle arvosain ihmisten huoneesen, edeltäpäin itseänne ilmoittamatta.

Oldsur. En uskaltanut naputtaa, hyvinkorkia-arvoisuutenne, sillä se olisi kovin rohkeaa.

Bielgeschrey. Kovin rohkeaa... Mitä teillä on täällä tekemistä?

Oldsur. Olen kuullut että herralla on paljo toimittamista.

Bielgeschrey. Ja juuri sen vuoksi tulette te minulta aikaa menettämään.

Oldsur. Varjelkoon Jumala! vapaasukuinen herra! *per contrarium, per contrarium*, teidän korkea-arvoisuutenne.

Bielgeschrey. Sellainen arvonimi ei kuulu minulle.

Oldsur. Älkää sitä sanoko, armollinen, älkää sitä sanoko!

Bielgeschrey. Luulen lemmon tuoneen minulle tuon veinarin niskaan.

Oldsur. Herran ei pidä suuttuman, muistakaa toki että olen oppinut mies.

Bielgeschrey. Ei suinkaan teillä ole ollut paljo hyötyä opistanne.

Oldsur. Huomatkaa toki teidän arvoisuutenne, että ymmärrän enemmän kuin neljä kolmatta kieltä.

Bielgeschrey. Täällä oli nykyjään samallinen pärisijä, joka sanoi taitavansa kaksikymmentä kieltä, ja tuskin hän sentähden taisi mitään.

Oldsur. Vaan niin ei ole minun laitani, minä en tahdo kiittää itseäni, mutta olen kelvollinen mies ja patricius synnyltäni.

Pernilla. Mikä se patricius on?

Oldsur (Oldsur suutelee Pernillan esiliinaa). Alimmainen palvelijanne, armollinen ryökynä!

Pernilla. Herranen aika, semmoisia arvonimiä.

Oldsur. Pyydän nöyrimmästi anteeksi, ett'en ennen ole tehnyt kumarrustani.

Pernilla. Kaikki on annettu anteeksi.

Oldsur. Kaikkein ihmisten täytyy tunnustaa että minussa on tavattoman paljon oppia. Teidän armonne voi itse käsittää, että sillä, joka on ollut opissa Wittenbergissä, Helmstadtissa, Pragissa, Leipzigissä, Rostockissa, Königsbergissä, Nyrnbergissä, Heidelbergissa, Krakovassa, Landauissa, Tübingenissä, Uripissa, Schweitzissä, Unterwaldenissa, Frankfurtissa Mainjoella, Frankfurtissa Oderjoella, Frankfurtissa Mosejoella, Mecklenburgissa, Grubenhagenissa, Kielissä, Zerbstissä, etcetera, etcetera, etcetera paitse useissa kymnasioissa. Minä sanon, teidän armonne voi helposti käsittää, että sillä, joka on ollut niin monessa yliopistossa, täytyy olla tavattoman paljo oppia ja tietoja. Eikö niin, armollinen ryökynä?

Bielgeschrey. Minä kuulen teidän oppineen jonnijoutavia ja että — — —

Oldsur. Anteeksi, hyvin korkea arvoisa, siveä patruuna! Ajatelkaa, että olen pitänyt enemmän kuin viisikymmentä luentoa, *tam privata quam privatissima*, niinkuin *Collegia practica, didactica, tactica, homiletica, exegetica, ethica, rhetorica, oratoria, metaphysica, chiromantica, necromantica, logica, talismanica, juridica, parasitica, politica, astronomica, geometrica, arithmetica* — — —

Bielgeschrey. Lopeta hiidessä!

Oldsur. *Cronologica, horoscopica, metoscopica, physica tam theoretica quam practica* — —

Bielgeschrey. Annappa tänne keppini, Pernilla!

Oldsur. Semmoisissa tieteissä kuin *Institutiones, Codicem, Pandectas, jus naturae, jus civile, municipale, feodale, jus gentium, jussusculum* ja muissa senkaltaisissa.

Bielgeschrey. Keppiänihän minä tahdoin!

Oldsur. Älkää vihastuko, teidän armollisuutenne! olen tullut tänne hyvässä tarkoituksessa, tarjotakseni halpaa apuani, koska olen kuullut herralla olevan paljon toimittamista. Kun kerran tulen asiain perille, niin saadaan nähdä mikä mies minä olen.

Bielgeschrey. Kyllä tunnen hyvin vertaisenne, kun te saatte kerran sormenne asioihin, niin teitä ei enää saa niistä pois.

Oldsur. Minä en palveluksestani tahdo muuta kuin vaan ruuan, sillä minä palvelen *par honneur, par honneur*.

Bielgeschrey. Missä asiassa voitte te siis olla minulle avullisena?

Oldsur. Minä tahdon sitoutua kymmenessä minuutista kirjoittamaan koko arkin paperia.

Bielgeschrey. Se on liika paljo. Tuossa yksi arkki paperia koetteeksi.

Oldsur (Oldsur istuu ja on kirjoittavanaan).

Bielgeschrey. Haluaisin tietää, miten tämän käypi. Pitäähän minun katsoa, mitenkä tuo menettelee.

Oldsur (tulee Bielgeschreytä vastaan). Katsokaa, teidän arvoisuutenne! minä olen tehnyt tehtäväni pikemmin kuin luvattu oli.

Bielgeschrey. Voi päiviäni! Kaikkia täytyy nähdäkseni. Hän ei ole tehnyt mitään, vaan mustannut paperin. Missä minun keppini?

(Bielgeschreyn juostessa keppiä hakemaan, konttii Oldsur pöydän alle, ja Bielgeschreyn sekä Pernillan joutuessa kyökin ovelle, kulkee Oldsur pöytäneen toiselle puolelle; molemmat juoksevat Oldsuria kohti, mutta hän kaataa pöydän paperineen ja rientää ulos).

Bielgeschrey. Voi, Pernilla! Tämä vahinko on pahin kaikista. Katso nyt! kaikki paperini ovat maassa lattialla! Nyt ei ole henkeni markan arvoinen.

Pernilla. Voi, herra! Älkää olko millännekään. Kyllä me ne taas järjestämme. Mutta minä otan selvän mitenkä tämän asian laita on. Kuolemaksenikin on joku tämän laittanut näin.

Bielgeschrey. Voi! voi! en minä jaksa enää.

Pernilla. Ai, herraseni! Menkää ylös ja paneukaa vähän levähtämään sängylle. Minä näen, herra on vähä huonolla päällä. Voi herra rukka! Tehkää niinkuin nöyryimmästi pyydän. Minä panen puolessa tiimassa kaikki jälleen järjestykseen.

Bielgeschrey. Niin tehnen; sillä minä en voi seisoa jaloillani.

(Menee pois).

Pernilla. Hyvästi käypi. Nyt menen Madlenen kamariin puukhollarin tykö, ja käsken hänen ystävineen kello seitsemän ajaksi, joka on siitä jälkeenpäin kun Leander on päättänyt avioliittokirjansa, sillä minä pakotan herran joutumaan Leanderin kanssa juuri pelosta Leanderin tähden. Ja kun oikea mies sitte tulee, tulee tästäkin lemmonlainen asia. Mutta minä pakenen talosta neidon kanssa. On se kuitenkin lemmon mies tuo Oldsur. On se tehnyt monta juonta täällä ja ulkomaalla. Viime temppu oli aivan hänen oma keksimänsä. Sillä voitimme asian; sillä nyt ei kestä herran pää puhua puukhollarin kanssa. Ei ketään ole niin helppo narrata kuin malttamattomia ihmisiä, kun niille laittaa toimituksia ja vastuksia.

KOLMAS NÄYTÖS.

Ensimmäinen kohtaus.

Bielgeschrey, sitte Leonard.

Bielgeschrey. Minulla on ollut paljo tukaloita päiviä mailmassa, mutta ei yhtään sellaista kuin tämä. Puolikin sellaisista vastuksista voisi panna lujemmankin pään pyörälle. Toinen tuleepi ja palkkaupi minulle vävyksi, toinen repii minua tukasta ja sanoo: se merkitsee parenthesis. Kolmas kirjoituspöytäni kanssa ympäriinsä. Pahat ihmiset kaiketi ovat tämän nostaneet päälleni. Pernilla ottaa kyllä selvän tästä asiasta. Jos ei minulla olisi sitä piikaa, niin minä kokonaan menehtyisin. Hän on minulla apuna. Hän surkuttelee minua toimituksissani, ja varmaan tiedän, että nämä vastukseni käyvät hänen sydämelle yhtähyvin kuin minun omanikin. Emännöitsijä Madlenasta ei minulla taas ole mitään hyötyä. Sillä hän kulkee alinomaa naimisajatuksissa. Ja kun mies ei ole hänelle kohta oksalta otettavana, tuimistuu hän vihaiseksi kuin pippuri. Hiisi, jos olisin erilläni tästä kummituksesta. Voi, jos saattaisin pitää hänelle tänä iltana häät samassa kuin tyttärelleni. Mutta tuolla näen veljeni Leonardin tulevan. Hyvää iltaa, *mon frère!* minä otin rohjetakseni lähettää teitä käskemään.

Leonard. Niin, mitä tämä merkitsee? Teillä ei ole juuri tapana lähettää minua käskemään. Ettekö voi hyvin?

Bielgeschrey. En, minä kohta kuolen mielen karvaudesta. Huoneeni on ollut täynnänsä hulluja ja hurjia ihmisiä, jotka ovat kavalasti tulleet tänne, tekemään minulle mielenharmia ja estämään minua toimituksistani. Tähän luulen seignör Suukkosen olevan syynä.

Leonard. Mitä pahaa olette siis hänelle tehneet, joka olisi pakottanut hänen sellaisiin?

Bielgeschrey. Kun minä en tahtonut kuulla riitaa, niin pitkää kuin nälkävuosi on, jota hän kertoi toisna päivänä.

Leonard. Noh, miksi ette tahtoneet kuunnella hänen puhettansa?

Bielgeschrey. Onko minulla aikaa sellaisia kuunnella, *mon frère?*

Leonard. Se on totta, *mon frère!* Teillä ei ole koskaan aikaa, vaikka teillä ei ole koskaan mitään tekemistä.

Bielgeschrey. Älkää pilkatko, *mon frère!* miksikä minä pitäisin neljää kirjuria, jos ei minulla olisi toimittamista?

Leonard. Jos sanoisitte minulle mitä toimituksia ne ovat!

Bielgeschrey, Jos lukisitte tähdet taivaalla?

Leonard. Sanokaapa nyt yksikään näitä kalliita toimituksia! Mitä olette te toimittaneet tänä päivänä?

Bielgeschrey. Aivan paljasten toimitusten tähden en ole saattanut toimittaa mitään koko päivään.

Leonard. Niin luulen, että olisitte voineet sanoa eilen, ja samoin toissa päivänäkin.

Bielgeschrey. Ei muuta kuin viisi kutsukirjettä, jotka olen kirjoittanut, mutta joita ei ole ollut minulla aikaa lähettää postissa menemään.

Leonard. Mitä kutsukirjeitä ne ovat?

Bielgeschrey. Tyttäreni Leonora naidaan tänä iltana. Siitä syystä olen lähettänyt käskemään teitä, *mon frère*.

Leonard. Kenelle Leonora naidaan?

Bielgeschrey. Puukhollari Eerikki Matinpojan vanhimmalle pojalle, Pekalle.

Leonard. Hoh! Leikkiäkö laskette? Annatteko tyttärenne kirjakoille?

Bielgeschrey. *Mon frère!* Täytyyhän minun ottaa vävy, joka voipi olla minulle avullisena toimituksissani.

Leonard. Luetelkaapa minulle muutamia niistä toimituksista.

Bielgeschrey. Jos te tahdotte kiusata minua, niin olkaa hyvä ja lykätäkää se toiseen päivään! Sillä tänä päivänä en voi kärsiä enempää.

Leonard. Jos minun pitää puhua tyttärenne parhaaksi, niin pitää sen tapahtua tänä päivänä, sillä huomenna on jo myöhäistä.

Bielgeschrey. No, mitä on teillä sanomista siitä naimisesta?

Leonard. Se on teidän suvullenne kokonaan sopimatonta.

Bielgeschrey. Eikö puukhollari ole hyvä mies?

Leonard. Ei nuorelle neidolle sellaisessa säädysssä, ja niin opetetulle. Varmaan tiedän hänen siitä surevan itsensä kuoliaaksi. Minä en tunne miestä, vaan olen kuullut hänestä puhuttavan.

Bielgeschrey. Te erehdytte, *mon frère!* Tyttäreni suostuu siihen yhtähyvin kuin minäkin. Heti nähtyään rakastui Leonora häneen niin, etten saanut ollenkaan rauhaa, ennenkuin lupasin tehdä tänä iltana avioliittokirjan.

Leonard. Sitä ette saa minua ijankaikkisuudessakaan uskomaan. Se ei sovi luontoonkaan.

Bielgeschrey. Niin minä autan teidät heti tästä unennäöstä. Leonora ja Pernilla tulkaat sisälle!

Toinen kohtaus.

Leonora morsianvaatteissa. Leonard. Bielgeschrey. Pernilla.

Bielgeschrey. Tyttäreni! Setäsi ei voi uskoa, että tämä naiminen on sinulle sovelias. Hän luulee sen olevan säädöttömän perheellemme, ja on saanut minua luopumaan lupauksestani.

(Leonora ja Pernilla itkevät).

Leonard. Enkö minä sitä arvannut, *mon frère!* ettei hän ole suostunut muuten kuin pakolla. Kah, kuinka liikutetuksi hän tuli kuultuaan pelastuksensa.

Bielgeschrey. Miksikä sinä itket, lapseni?

Leonora. Eikö minulla ole syytä itkeä? Minä vannon siihen mikä kalliinta on, etten tahdo ottaa ketään

muuta miehekseni kuin puukhollari Pekka Eerikinpojan.

Pernilla. Jos tämä naiminen hajoupi, niin minä jätän herran talon.

Bielgeschrey. Ha, ha, ha! Noh siitähän sen kuulette, *mon frère!* Älä ole milläsikään tyttäreni, sen sanoin vaan koetellakseni sinua.

Pernilla. Mutta miksikä on Leonard herra niin paljo tätä naimista vastaan?

Leonard. En ole nyt enää, Pernilla, kun kuulen hänen itsensä tähän suostuvan.

Leonora. Te olette hyvin järkevä mies, setä kultani!

Leonard. Te olette valinneet hyvästi, lapseni!

Pernilla. Hän on keksinyt lasku-opin säännön, nimeltä *regula S:t Petri*.

Leonard. Hei, onhan siinäkin miettimistä!

Pernilla. Jos ei hänellä olisikaan varoja, niin voipi hän elättää mamselin kynällään ja krihvelillään?

Leonard. Mikä hätä sillä sitte on?

Pernilla. Hänen nepaimensa Jonas sanoo hänen parhaimmaksi luvun-laskijaksi koko kaupungissa.

Leonard. Hei, antakaa mennä, antakaa mennä, siinä on kylläksi.

Pernilla. Ja lupaa suudella hänen jalkapohjiansakin.

Leonard. Hei, aivan kylläksi, aivan kylläksi!

Pernilla. Hänen isänsä, isänisänsä, ja isänisänsä isäkin, ovat olleet opettajina puukhollari-keinossa, niin että hän voipi lukea kuusitoista sukupolvea puukhollareita.

Leonard. Antakaa mennä, antakaa mennä, antakaa mennä!

Pernilla. Niin että hänellä on ollut oppia jo syntyessäänkin.

Leonard. Se on totta. Leonora ei olisi voinut koskaan parempaa naimista saada. (Hiljaan). Oikein pyörryttää päätäni tämä elämä, että tuskin voin seisoalla pysyä. Kuitenkaan en voi saada sitä päähäni, että tässä on kaikki säntillään.

Bielgeschrey. Siitähän sen nyt näette, *mon frère!* Te luulitte minun pakottaneen tytärtäni.

Leonard. Minulla ei ole sanaakaan sitä vastaan, kun isä ja tytär ovat yksimielisinä. Mutta tuolla tulee vieraita; lienee ylkämies, koska notarius on muassa.

Kolmas kohtaus.

Leander ja Oldsur puetut kirjakoiksi. Korsits (Leanderin setä) vanhana miehenä. Notarius.
Muut henget viime kohtauksesta.

Bielgeschrey. Terve tulemanne, rakas vävyini.

Leander. Olen tullut tänne välipuheen mukaan, ja olen tuonut nepaimeni Jonaan, Candidatum puukhollari keinossa, niin myös rakkaan setäni Korsitsin kanssani läsnä olemaan tässä minun ottamisessa teidän sukunne jäseneksi; sillä minun isäni Eerikki Matinpoika ei voinut niin hyvästi, että olisi saattanut tulla tänä päivänä.

Bielgeschrey. Eikö tämä mies ole isänne? Minusta näyttääkin kuin ei hän olisikaan herra Eerikki Matinpoika itse.

Korsits. Ei, minä olen hänen arvotoin setänsä, mutta tulen hänen isänsä sijassa. Mutta tämä nuori Jonas Korsitsinpoika on minun oma poikani.

Bielgeschrey. Niin, lapsukaiseni, tehkäämme se lyhyesti; sillä minun aikani on tiukassa. Noh, menkää ja antakaa kädet toisillenne.

(Leander ja Leonora antavat kätensä toisilleen. Sitte toivottaa jokainen läsnä-oleva erittäin kumartaen onnea).

Korsits. Herra notarius! olkaa hyvä ja kirjoittakaa kirjaanne, että tänä päivänä on näitten välillä tehty avioliitto.

Notarius. Kun vaan saan tietää nimet.

Bielgeschrey. Minun tyttäreni on syntynyt tässä kaupungissa, on nyt kahdennellakymmennellä vuodella, ja ylkämies — — —

Leander. Kyllä minä sanon ne asiat itsestäni.

(Notarius kirjoittaa sen jälkeen kuin Leander hiljaan sanoo hänelle).

Korsits. Minä vakuutan herralle, veljeni pojan Pekan tulevan teille kuuliaiseksi vävyksi, joka hyvämielisesti tahtoo olla avullisena kalkissa toimituksissanne.

Bielgeschrey. Siksi olenkin ottanut hänen ennemmin kuin useita hyviä nuoria miehiä, varsinkin muuanta lieto herraa, jonka kanssa hän puolittain, minun luvattani, oli mennyt kihlauksiin, sama veinari on tänä päivänä uhannut minua oikeuden käymisellä, siksi olen kiirehtinyt avioltittokirjaa päättämään.

Korsits. Herra lanko on tehnyt siinä oikein; hän saapi nyt pitkän nenän.

Pernilla. Voi, suosiollinen herra! Olisi minulla nöyryimmästi pyydettyä teiltä.

Bielgeschrey. Mitä se on, Pernilla! Sinä tiedät, että minä teen vaikka mitä sinun tähtesi; sillä sinä olet palvellut minua uskollisesti ja rehellisesti. Entä kuin sinäkin tahtoisit miehen?

Pernilla. En, suosiollinen herra! Ei ole se minulle, vaan tuolle Madlena raukalle.

Bielgeschrey. Jos se olisi pois koko talosta. Ei se ole minun syyni, ett'ei hän ole naituna. Enhän minä saata väkisen vetää miestä kenellekään lautaan. Joskus olen miettinyt kosioida hänelle miestä sieltä tahi täältä, mutta aina ovat toimitukset estäneet minun siitä.

Pernilla. Ei, tahtooko herra suosiollisesti kuunnella minua! Madlena on kihlauksessa.

Bielgeschrey. Kenenkä kanssa?

Pernilla. Yhden kanssa, joka on ylevämpiä kutsujamiehiä tässä kaupungissa. Me olemme käskeneet hänen tänne juuri nyt tähän aikaan pyytämään Madleenaa herralta, koska herra on päättänyt tiiman ajaksi luopua toimituksistaan.

Bielgeschrey. Sen olet hyvästi miettinyt, sillä muuten en tietäisi, milloin saisin siihen aikaa.

Pernilla. Minun luulleni voisi se tulla tänä iltana tehdyksi, kun notarius on täällä.

Bielgeschrey. Se olisi minusta sanomattoman hyvä. Herra Notarius, olkaa niin hyvä ja viipykää täällä vähä; tässä tulee kuka tiesi muutakin tekemistä.

Pernilla. Minusta näyttäisi se olevan kaikkein sopivinta herralle; sillä se on kuin löisi kaksi karpästä samalla kerralla. Mutta tuolla totta tuleekin kutsujamies isänsä kanssa.

Neljäs kohta.

Pekka Eerikinpoika. Eerik Matinpoika. Entiset.

Eerikki Matinpoika. Tässä tulen minä poikaneni lupauksen mukaan kihlausta toteuttamaan.

Bielgeschrey (Pernillalle). Mitä se on: "Lupauksen mukaan?"

Pernilla. Niin se on kutsujan kielellä. Sellaisilla ihmisillä on hyvin paljon käyttösanoja, joilla tekemät puheensa pitkäksi. Niillä on omat puheenparret, niin esimerkiksi kutsuvat he talonpiikoja tyttäreksi. Kun hän on puhunut minun kanssani herrasta, niin on hän herranne ja isäntänne sijaan sanonut: teidän rakas isänne.

Bielgeschrey. Hei, sepä laadullista on!

Pernilla. Siksi tehdäänkin eroitus kutsujankielen ja muitten ihmisten kielen välillä.

Bielgeschrey (Eerikki Matinpojalle). Se on, herra, minusta hyvä! Minä vakuutan teitä morsiamen puolesta, että hän on hyvin ymmärtävä emännöitsijä.

Eerikki Matinpoika. Sitä en minä epäilekään; sillä sellaisesta hyvästä puusta kuin herra on, ei voi tulla muuta kuin hyviä hedelmiä.

Bielgeschrey (Pernillalle). Se on totta kuin sanoitkin. Näillä kylänkutsujilla on kummalliset puheenpartensa. Anna Madlenan tulla sisälle. (Eerikki Matinpojalle). Hyvä herra! minusta tuntuu kuin minulla olisi ollut kunnia nähdä teitä usein ennen.

Eerikki Matinpoika (Pernillalle). Mitä tämä on, hyvä lapsi! Hän puhuu kuin ei hän tuntisikaan minua; vaikka hän kuitenkin itse tänä päivänä on ollut minun tykönäni kosioimassa tyttärelleen.

Pernilla. Herra puukhollari, älkää pitäkö tätä pahana; niin puhuu herra satoja kertoja päivässä tuuleen, sillä hänellä on niin monta toimitusta päässä.

Eerikki Matinpoika. Ha, ha, ha!

Bielgeschrey. Tuleeko Madlena, Pernilla!

Pernilla. Hän tulee tuossa paikassa.

Eerikki Matinpoika (Bielgeschreyille). Rakas tyttärenne taitaa pukeuta.

Bielgeschrey (hiljaan). Taas kutsujan kieltä. (Kovasti). Niin, niin luulen. Muutoin ei hän juuri pidä koristuksista vaaria, mutta luultavasti hän nyt tarttuu koreuteenkin.

Eerikki Matinpoika. Herra ei itsekään ole paljo koreuden puoleen, siksi eivät ole hänen lapsensakaan.

Bielgeschrey (hiljaan). Taas kutsujan kieltä. (Kovasti). Ei minusta opi kukaan talossani ylellisyyttä.

Eerikki Matinpoika. Niin, herra on sen sanonut minulle itse.

Bielgeschrey. Onko minulla siis nykyään ollut kunnia puhua teidänkin kanssanne?

Eerikki Matinpoika (hiljaan). Ha, ha, ha! taas meni tuuleen. (Kovasti). Minä näen herralla olevan pään aina täynnänsä toimituksia.

Bielgeschrey. Se on totta, hyvä herra! Siksi olenki valinnut ahkeran nuoren miehen vävykseni, joka saattaa olla minulle apuna.

Eerikki Matinpoika. Minä kiitän velvollisesti.

Bielgeschrey (hiljaan). Taas kutsujan kieltä.

Pernilla. Eikö se ole totta, kuin minä sanon? Ne on ihan kutsujan kaavauksia.

Bielgeschrey. Mutta kuuluu siltä kuin herra olisi tuntenut minun ennen.

Eerikki Matinpoika (hiljaan). Taas menee tuuleen. (Kovasti). Mutta tuolta tulee morsian. Katsokaa, herra, tuolla on teidän rakas tyttärenne.

Bielgeschrey (hiljaan). Taas kutsujan kieltä. Hiiteen sellaiset puheenparret.

Viides kohtaus.

Entiset. Madlena.

Bielgeschrey. Tule tänne, lapseni. Minusta on sanomattoman rakasta tietää sen menneeksi niin kauvas, että saan nauttia teidät talostani. Te saatte hyvän miehen, joka voipi holhoa teidät.

Madlena. Sitä en minä epäilekään, varsinkin kuin —

Pernilla. Parasta on että me päätämme sen lyhyesti ja pian; sillä herralla on paljon toimituksia tänä iltana.

Eerikki Matinpoika. Näkeekö herra sen hyväksi, että avioliittokirja päätetään tänä iltana.

Bielgeschrey. Aivan niin, hyvä herra! Siihen olen tytyvä.

Pernilla. Niin antakaa heti kädet toisillenne. Ne ovat molemmat kuin rakastuneet hiiret.

(He antavat toisilleen kädet, syleilevät toisiaan; jokainen toivottaa onnea. Notarius kirjoittaa ja Pernilla puhuu hänelle hiljaan).

Bielgeschrey. Hyvästi, herra Notarius! Minä lähetän huomenna teille rahaa.

(Notarius menee pois).

Bielgeschrey. Jos tämä päivä on ollut vastuksellinen, niin onpa sitä vastaan ilta sitä iloisempi, kuin olen samalla kertaa saanut sekä tyttäreni että emäntäpiikani naimisiin.

Eerikki Matinpoika (Pernillalle). Onko herra naittanut emäntäpiikansakin tänä iltana?

Pernilla (osottaa Leonoraa). Se on tuo nuori ihminen, jonka näette tuossa.

Eerikki Matinpoika. Onpa kaunis ihminen, kenenkä se saapi?

Pernilla. Tuon nuoren miehen, joka tuossa seisoo. Hän on kutsujamies tässä kaupungissa.

(Molemmat morsianparit seisovat sillä aikaa vierekkäin ja hyväilevät toisiaan).

Bielgeschrey. Nyt minä olen unhottanut kaikki vastukseni.

Eerikki Matinpoika. Kaikki on käynyt hyvin hyvästi; sillä vaikka puukhollari ja kutsuja, joista toinen on saanut herran tyttären ja toinen emännöitsijän, ovat alhaisia ihmisiä, niin voivat ne kuitenkin hyvästi elättää vaimonsa; sillä olkoon sanottu, rakas lankoni — — —

Bielgeschrey. Miksikä te kutsutte minua langoksi?

Eerikki Matinpoika. Minä olen vanhanaikainen mies ja pidän vanhanaikaisia tapoja.

Bielgeschrey (hiljaan). Olkoon, niinkuin Pernilla sanoo, kutsujan kieltä. (Kovasti). En minä sano sitä ylpeydestä, vaan senvuoksi ettei se ole tavallista.

Eerikki Matinpoika. Sen tiedän kyllä, että yleväarvoisten ihmisten kesken on tavallista sanoa herra kaikille.

Bielgeschrey. Hei, älkää pitäkö sitä minun ylpeytenäni.

Eerikki Matinpoika. En ollenkaan, vaan minä olen muuten mies, jonka ei tarvitse hävetä elinkeinoani; sekä minä että poikani voimme elää komeasti ja paitsi tätä panna joka vuosi rahoja säästöön.

Bielgeschrey. Sen minäkin uskon. Mutta toinen vuosi ei ole aina toisen vuoden arvoinen. Ruttovuoden jälkeen luulen olleen hyvän vuoden teidän virkaisille.

Eerikki Matinpoika (hiljaan). Taas se pörisee tuuleen. (Kovasti). En ymmärrä ollenkaan mitä herra tällä tarkoittaa?

Bielgeschrey. Minä tarkoitan, että silloin tulee paljo häitä pidettäväksi.

Eerikki Matinpoika. Mitä häillä on tekemistä minun virkani kanssa?

Bielgeschrey. Olettehan te kutsujamies tässä kaupungissa?

Eerikki Matinpoika (hiljaan). En minä koskaan usko häntä selväpäiseksi. (Kovasti) Kuulkaa, hyvä lanko! Jos te puhutte niin ajatuksissanne, niin minä surkuttelen teitä, ja jos te puhutte näin minua pilkatakseenne, niin ette tee ollenkaan oikein.

Bielgeschrey. Vaiti langon nimellä! Lempo viekään! olenko minä teidän lankonne?

Eerikki Matinpoika. Onhan minun poikani tyttärenne kanssa naitu?

Pernilla (hiljaan). Nyt kohta puhkeaa. Mutta mitäpä siihen auttaneet?

Bielgeschrey. Kyllähän minä tiedän sen olevan teidän kutsujan puheenpartta kutsua talon piikaa tyttäreksi ja herraa langoksi, mutta jos teidän poikanne on saanut minun emäntäpiikani, niin emme kuitenkaan ole langoksia; sillä totisesti minä en ole koskaan koskenut häneen.

Pernilla. Pidä korvasi auki, Pernilla!

Eerikki Matinpoika. Mitä tuhannen tulimaista te puhutte emäntäpiikastanne? Teettekö te tyttärenne palveluspiikaksenne?

Bielgeschrey. En, minä tunnen kyllin tyttäreni, ja minä tunnen kyllin emännöitsijäni, hyvä kutsujamies!

Eerikki Matinpoika. Minä en ole mikään kutsujamies, saakeli soikoon!

Bielgeschrey. Pernilla! Hän sanoo ei olevansakaan mikään kutsujamies, totta jumalaut' ollette kutsuja.

Pernilla. Aivan, herra! Se on vanhempia kutsujamiehiä tässä kaupungissa.

Eerikki Matinpoika. Mene hiiteen, sinä juorukello! kun kehtaat valehdella! Minun nimeni on Eerikki Matinpoika, ja minä olen puukhollari. Ja tuossa on minun poikani Pekka, joka on laillisesti ja julkisesti tullut naimiseen teidän tyttärenne kanssa.

Bielgeschrey. Mitä lemmon ilvettä tämä on? Minun pääni on jo puoli pyörällä. (Leanderille). Kuulkaa herra! Ettekö te ole puukhollari, Eerikki Matinpoika?

Leander. Suokaa anteeksi, rakas appeni! Minun nimeni on Leander ja olen herra Jeronimon poika.

Bielgeschrey. Kuulkaa, seignör Jonas Korsitsinpoika! Eikö tämä ole teidän nepaimenne?

Oldsur. Suokaa anteeksi. Minun nimeni on Oldsur, ja olen hyvin tuttu ilvehtijä kaupungissa, teidän nöyrä palvelijanne.

Bielgeschrey. Minä kysyn vielä kerran, herra! Ettekö te ole kutsuja tässä kaupungissa?

Eerikki Matinpoika. Ja minä vastaan vielä kerrassaan, että minä olen Eerikki Matinpoika, puukhollari.

Bielgeschrey. Ja te, nuori mies, joka olette saanut minun emäntäpiikani, ettekö te ole kutsuja ja kutsujan poika?

Pekka. Minä olen Pietari, puukhollari, joka olen saanut teidän tyttärenne.

Bielgeschrey. Te olette hullu; tuossahan Pekka puukhollari seisoo.

Leander. Ei, herra! Minun nimeni on Leander.

Bielgeschrey. Voi pahainen päivä! Mitä tämä on? joko minä olen hullu, vai oletteko te hulluja, vai onko Ovidiuksen Metamorphosis muuttunut meidän aikoihimme. Kuule, tyttäreni, etkö sinä ole minun tyttäreni?

Leonora. Olen, pappa kulta!

Bielgeschrey. Ja te, Madlena, ettekö te ole Madlena?

Madlena. Olen, herra!

Bielgeschrey. Ja sinä, tyttäreni, etkö sinä ole naitu Pekka Eerikinpojalle, puukhollarille.

Leonora. Suokaa anteeksi, pappa kulta, minä olen tullut naimiseen Leander Jeronimon pojan kanssa.

Bielgeschrey. Aa!... ja te, Madlena! Eikö se ole kutsuja, jonka te olette saanut?

Madlena. Suokaa anteeksi, herra, se on puukhollari. (Bielgeschrey istuu ja miettii). Eerikki Matinpoika (Leonardille). Herra, teidän veli hyvänne on kokonaan tullut pyöräpäiseksi. Lähetetään sana lääkärille; sillä eihän tuo tunne yhtäkään meistä!

Leonard. Minä olen vullan hämmästyksissäni kaikesta tästä? En usko muuta, kuin että tässä on joku ilve-petos.

Bielgeschrey (hypäten tuoilta). Minä olen Alexander Magnus ja te kaikki muut veinaria, jotka tapan, paikalla.

(Ottaa tuolin käteen ja rupeaa niitä ajamaan. Leonard lyöpi kätensä hänen ympärilleen ja panee hänet istumaan).

Leonard. Rakas veljeni! Ettekö tunne minua?

Bielgeschrey. Voi, voi, voi! minä olen kokonaan typerryksissä näistä seikoista. Te olette veljeni Leonard.

Leonard. Älkää olko millännekään, velikultani! Tutkitaan asiat ajatellen, sillä varmaan on tässä

pidetty kavalointa juonia. Kuulkaa, rakas Leonora, minä näen että teidän isänne on tahtonut naittaa teitä mieltänne vastaan, ja te olette käyttäneet petosta päästäksenne sellaisesta naimisesta.

Leonora (polvillään). Voi, minun rakkain isäni! Minä rukoilen itkevillä kyneleillä anteeksi. Rakkaus Leanderia kohtaan toiselta puolelta ja mielenkarvaus toiselta puolelta on viettänyt minua käyttämään näitä luvattomia keinoja.

Leander (myös polvillään). Suosiollinen herra appi! Minä olen se sama, jonka te aamulla niin pilkallisesti ajoitte pois. Minä olen ollut olevinani Pekka Eerikinpoika puukhollari, tämän nimisenä saadakseni sitä aarretta, jota en muuten olisi voinut käsittää.

Pernilla (myös polvillään). Armias herra! Minä olen päällikkönä koko tässä juonikkaassa komppaniassa. Minä olen keksinyt kaikki nämä kavalat keinot, en pilkatakseeni herrani, mutta pelastaakseni rakasta tyttärtänne, joka epätoivossa olisi hukuttanut henkensä, jos häntä olisi pakotettu ottamaan tämä puukhollari.

Oldsur (samoin polvillään). Armollinen herra! Minä olen Oldsur, hyvin oppinut ja keinokas, matkustava ritari. Minä se olin, joka olin asian-ajajana ja kirjoittajana puolen päivän jälkeen, estämässä herraa, ettei hän saanut aikaa puhua Pekka Eerikinpojan kanssa, kun tämä tuli kosioimaan Madlenaa, jota saimme hänet herran tyttäreksi luulemaan.

Bielgeschrey. Voi! Tämän minä kostan, vaikka henkeni menköön.

Leonard. Sen minä vakuutan, että jos olisivat ne ottaneet minunkin joukkoonsa, olisin minäkin, huolimatta siitä kunniasta, jota aina annan veljelleni, antaunut samaan keinoon. Antakaa anteeksi näille nuorille ja pitäkää kaikki nuot kavalat keinot rakkauden ja epätoivon vaikutuksina. Rakkaus on sellainen väkevä kiihko, että se hylkää kaikki, saadaksen sitä, jota hellästi haluaa. Mitä on teillä muuten tätä naimista vastaan? Eikö tämä ole kymmentä vertaa parempi ja arvollisempi kuin tuo toinen? Eikö hän ole taitava, ylevä ja rikas mies?

Bielgeschrey. Mutta *mon frère!* hän ei taida toimittaa puukhollarin työtä. Minä tahdon sellaisen vävyn, joka olisi taitava siihen, ja voisi olla minulle avullinen vaivaloisissa toimituksissani.

Leonard. Kuulkaa, *mon frère!* jos suostutte minun neuvooni, niin ajakaa ensin pois kaikki nuo kirjoitusmiehet, menkää ulos ja käykää hyvään ystäväin tykönä iltasilla, nukkukaa puolipäiväis-unenne, ja olkaa niinkuin teillä ei olisi mitään toimittamista, ja katsokaa sitte, eikö tule enempää toimitetuksi talossanne.

Bielgeschrey. Hei, *mon frère!* älkää puhuko joutavia, kukaan muu ei tiedä mistä kenkä puristaa kuin se, jolla se on jalassa.

Leander. Voi, rakas appeni! jos te annatte vihanne sammua, vakuutan ja lupaan minä käyttää kaiken aikani kirjoitukseen ja luvunlaskuun, auttaakseni teitä toimissanne.

Pernilla. Ja sen minä myös takaan, herra, että hän tekee.

Bielgeschrey. Niin sinä, pärisijä! Sinä saat maksaa minulle tämän leikin.

Pernilla. Jos en minä pitäisi herran taloa kunniasa, niin olisin antanut asiain mennä menoaan. Mutta kun en suvainnut nähdä herraa pilkkana ja mamselia epätoivoon langenneena sellaisessa naimisessa, olen tarttunut tähän keinoon.

Leonard. Hän puhuu oikein, sillä miksikä olisi hän antaunut sellaiseen vaaraan, jos ei hänen ahkera huolensa olisi pakottanut häntä siihen?

Bielgeschrey. Lupaatteko siis minulle, herra, oppia puukhollarin keinoa.

Leander. Sen vannon, rakas appeni.

Bielgeschrey. Mitä te siis neuvotte minun tekemään, *mon frère?*

Leonard. Minä neuvon ja pyydän veljellisen rakkautemme tähden, että te annatte kaikki anteeksi, sillä avioliittokirjat ovat päätetyt, ja niitä ei saata enää purkaa.

Bielgeschrey. Niin on se siis varma, herra, että te tahdotte oppia puukhollarin taitoa?

Leander. Varma, sen vannon, rakas appeni.

Bielgeschrey. Niin kutsun siis teitä vävykseni ja annan kaikille muille anteeksi mitä ne ovat minua vastaan tehneet. Nouskaa nyt ylös! (Kaikki nousevat ylös). Herra Eerikki Matinpoika, te näette kuinka

on käynyt. Minä aivoin antaa tyttärenti pojallenne; mutta nämä rakastuneet ihmiset ovat keinotelleet hänen emäntäpiian käsiin. Hän on muutoin varsin hyvä ihminen, hyvistä ihmisistä syntynyt eikä yli neljäkymmenen vuoden vanha, niin että vielä on toivoakin että hän saattaa enentää puukhollarin sukua.

Eerikki Matinpoika. Pitäkää, lemmollakin, itse emäntäpiikanne. Se ei tule koskaan minun miniäkseeni.

Bielgeschrey. Siitä sopikaa keskenänne.

Eerikki Matinpoika. Minä haastan teidät oikeuteen.

Bielgeschrey. Haastakaat piikani ja tuo mies, jotka ovat sepittäneet sen avioliiton, sillä minä saatan tehdä valani siitä, että se on tehty tietämättäni.

Eerikki Matinpoika. Voi, minua viheliäistä ihmistä!

Pekka. Voi minua Pekka Eerikinpoika parkaa!

Madlena. Voi minun enkelini! Älä ole vihassa!

Pekka. Mene kyöpelinvuorelle!

Madlena. Minulla on kolmetuhatta riksiä kasvulla, jotka olen saanut hyväkseni herran palveluksessa. Herran tytärkään ei saa niin paljoa myötiäisiksi.

Pekka. Noh, kyllähän minä sitten siihen sopeun, pappa!

Eerikki Matinpoika. Tee kuin tahdot. Tule, lähtekäämme kotiin hyvästi ottamatta noilta pettäjiltä.

Bielgeschrey. Teidän palvelijanne, herra puukhollari! Minä pyytäisin saadakseni panna vävyäni teidän opetettavaksenne.

Eerikki Matinpoika. Pankaa hiiteen!

Leander. Hyvästi, herra puukhollari!

Oldsur. Teidän palvelijanne, herra Eerikinpoika! Toivotan onnea!

Pernilla, Hyvästi, herra puukhollari! Prosit, maistukoon!

Pekka. Hyvästi! Lurjukset kaikki tyyni.

Leonard katsojille:

Opiksi sulle olkohon
Tää lyhyt näytös, vello,
Ett' ahkeroida toista on,
Toist' olla hätäkello.

Useat uni mieluisa
Ja ilopäivä voittaa;
Vaan myöskin liian ahkera
Itseään vahingoittaa.

Moni joutavilla juoksuilla
Kuluttaa saappaitansa,
Parempi ois jos laiskana
Hän viruis vuoteellansa.

Ei kelpaa liika sukkeluus,
Se turmioon kaataa,
Samaten liika ahkeruus
Talottomaksi saattaa.

Ken hätiköipi, juostakseen
Se sinne tänne saapi,
Rakentaa jälleen purkaakseen,
Valapi, sulattaapi.

En ole koskaan kuullunna,
En muista, näinkö missä

Lie hätäkellon luonnetta
Kuvailtu näytelmissä.

Raivaanpa tietä tässä ma,
Ja muista: että mistään
Ei saada ensikertaista
Mi oisi täydellistä.

*** END OF THE PROJECT GUTENBERG EBOOK EI OLE AIKAA: KOMEDIA KOLMESSA
NÄYTÖKSESSÄ ***

Updated editions will replace the previous one—the old editions will be renamed.

Creating the works from print editions not protected by U.S. copyright law means that no one owns a United States copyright in these works, so the Foundation (and you!) can copy and distribute it in the United States without permission and without paying copyright royalties. Special rules, set forth in the General Terms of Use part of this license, apply to copying and distributing Project Gutenberg™ electronic works to protect the PROJECT GUTENBERG™ concept and trademark. Project Gutenberg is a registered trademark, and may not be used if you charge for an eBook, except by following the terms of the trademark license, including paying royalties for use of the Project Gutenberg trademark. If you do not charge anything for copies of this eBook, complying with the trademark license is very easy. You may use this eBook for nearly any purpose such as creation of derivative works, reports, performances and research. Project Gutenberg eBooks may be modified and printed and given away—you may do practically ANYTHING in the United States with eBooks not protected by U.S. copyright law. Redistribution is subject to the trademark license, especially commercial redistribution.

START: FULL LICENSE
THE FULL PROJECT GUTENBERG LICENSE
PLEASE READ THIS BEFORE YOU DISTRIBUTE OR USE THIS WORK

To protect the Project Gutenberg™ mission of promoting the free distribution of electronic works, by using or distributing this work (or any other work associated in any way with the phrase “Project Gutenberg”), you agree to comply with all the terms of the Full Project Gutenberg™ License available with this file or online at www.gutenberg.org/license.

Section 1. General Terms of Use and Redistributing Project Gutenberg™ electronic works

1.A. By reading or using any part of this Project Gutenberg™ electronic work, you indicate that you have read, understand, agree to and accept all the terms of this license and intellectual property (trademark/copyright) agreement. If you do not agree to abide by all the terms of this agreement, you must cease using and return or destroy all copies of Project Gutenberg™ electronic works in your possession. If you paid a fee for obtaining a copy of or access to a Project Gutenberg™ electronic work and you do not agree to be bound by the terms of this agreement, you may obtain a refund from the person or entity to whom you paid the fee as set forth in paragraph 1.E.8.

1.B. “Project Gutenberg” is a registered trademark. It may only be used on or associated in any way with an electronic work by people who agree to be bound by the terms of this agreement. There are a few things that you can do with most Project Gutenberg™ electronic works even without complying with the full terms of this agreement. See paragraph 1.C below. There are a lot of things you can do with Project Gutenberg™ electronic works if you follow the terms of this agreement and help preserve free future access to Project Gutenberg™ electronic works. See paragraph 1.E below.

1.C. The Project Gutenberg Literary Archive Foundation (“the Foundation” or PGLAF), owns a compilation copyright in the collection of Project Gutenberg™ electronic works. Nearly all the individual works in the collection are in the public domain in the United States. If an individual work is unprotected by copyright law in the United States and you are located in the United States, we do not claim a right to prevent you from copying, distributing, performing, displaying or creating derivative works based on the work as long as all references to Project Gutenberg are removed. Of course, we hope that you will support the Project Gutenberg™ mission of promoting free access to electronic works by freely sharing Project Gutenberg™ works in compliance with the terms of this agreement for keeping the Project Gutenberg™ name associated with the work. You can easily comply with the terms of this agreement by keeping this work in the same format with its attached full Project Gutenberg™ License when you share it without charge with others.

1.D. The copyright laws of the place where you are located also govern what you can do with this work. Copyright laws in most countries are in a constant state of change. If you are outside the United States, check the laws of your country in addition to the terms of this agreement before downloading, copying, displaying, performing, distributing or creating derivative works based on this work or any other Project Gutenberg™ work. The Foundation makes no representations concerning the copyright status of any work in any country other than the United States.

1.E. Unless you have removed all references to Project Gutenberg:

1.E.1. The following sentence, with active links to, or other immediate access to, the full Project Gutenberg™ License must appear prominently whenever any copy of a Project Gutenberg™ work (any work on which the phrase “Project Gutenberg” appears, or with which the phrase “Project Gutenberg” is associated) is accessed, displayed, performed, viewed, copied or distributed:

This eBook is for the use of anyone anywhere in the United States and most other parts of the world at no cost and with almost no restrictions whatsoever. You may copy it, give it away or re-use it under the terms of the Project Gutenberg License included with this eBook or online at www.gutenberg.org. If you are not located in the United States, you will have to check the laws of the country where you are located before using this eBook.

1.E.2. If an individual Project Gutenberg™ electronic work is derived from texts not protected by U.S. copyright law (does not contain a notice indicating that it is posted with permission of the copyright holder), the work can be copied and distributed to anyone in the United States without paying any fees or charges. If you are redistributing or providing access to a work with the phrase “Project Gutenberg” associated with or appearing on the work, you must comply either with the requirements of paragraphs 1.E.1 through 1.E.7 or obtain permission for the use of the work and the Project Gutenberg™ trademark as set forth in paragraphs 1.E.8 or 1.E.9.

1.E.3. If an individual Project Gutenberg™ electronic work is posted with the permission of the copyright holder, your use and distribution must comply with both paragraphs 1.E.1 through 1.E.7 and any additional terms imposed by the copyright holder. Additional terms will be linked to the Project Gutenberg™ License for all works posted with the permission of the copyright holder found at the beginning of this work.

1.E.4. Do not unlink or detach or remove the full Project Gutenberg™ License terms from this work, or any files containing a part of this work or any other work associated with Project Gutenberg™.

1.E.5. Do not copy, display, perform, distribute or redistribute this electronic work, or any part of this electronic work, without prominently displaying the sentence set forth in paragraph 1.E.1 with active links or immediate access to the full terms of the Project Gutenberg™ License.

1.E.6. You may convert to and distribute this work in any binary, compressed, marked up, nonproprietary or proprietary form, including any word processing or hypertext form. However, if you provide access to or distribute copies of a Project Gutenberg™ work in a format other than “Plain Vanilla ASCII” or other format used in the official version posted on the official Project Gutenberg™ website (www.gutenberg.org), you must, at no additional cost, fee or expense to the user, provide a copy, a means of exporting a copy, or a means of obtaining a copy upon request, of the work in its original “Plain Vanilla ASCII” or other form. Any alternate format must include the full Project Gutenberg™ License as specified in paragraph 1.E.1.

1.E.7. Do not charge a fee for access to, viewing, displaying, performing, copying or distributing any Project Gutenberg™ works unless you comply with paragraph 1.E.8 or 1.E.9.

1.E.8. You may charge a reasonable fee for copies of or providing access to or distributing Project Gutenberg™ electronic works provided that:

- You pay a royalty fee of 20% of the gross profits you derive from the use of Project Gutenberg™ works calculated using the method you already use to calculate your applicable taxes. The fee is owed to the owner of the Project Gutenberg™ trademark, but he has agreed to donate royalties under this paragraph to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation. Royalty payments must be paid within 60 days following each date on which you prepare (or are legally required to prepare) your periodic tax returns. Royalty payments should be clearly marked as such and sent to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation at the address specified in Section 4, “Information about donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation.”
- You provide a full refund of any money paid by a user who notifies you in writing (or by e-mail) within 30 days of receipt that s/he does not agree to the terms of the full Project Gutenberg™ License. You must require such a user to return or destroy all copies of the works possessed in a physical medium and discontinue all use of and all access to other copies of Project Gutenberg™ works.
- You provide, in accordance with paragraph 1.F.3, a full refund of any money paid for a work or a replacement copy, if a defect in the electronic work is discovered and reported to you within 90 days of receipt of the work.
- You comply with all other terms of this agreement for free distribution of Project Gutenberg™ works.

1.E.9. If you wish to charge a fee or distribute a Project Gutenberg™ electronic work or group of works on different terms than are set forth in this agreement, you must obtain permission in writing from the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, the manager of the Project Gutenberg™ trademark. Contact the Foundation as set forth in Section 3 below.

1.F.

1.F.1. Project Gutenberg volunteers and employees expend considerable effort to identify, do copyright research on, transcribe and proofread works not protected by U.S. copyright law in creating the Project Gutenberg™ collection. Despite these efforts, Project Gutenberg™ electronic works, and the medium on which they may be stored, may contain “Defects,” such as, but not limited to, incomplete, inaccurate or corrupt data, transcription errors, a copyright or other intellectual property infringement, a defective or damaged disk or other medium, a computer virus, or computer codes that damage or cannot be read by your equipment.

1.F.2. LIMITED WARRANTY, DISCLAIMER OF DAMAGES - Except for the “Right of Replacement or Refund” described in paragraph 1.F.3, the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, the owner of the Project Gutenberg™ trademark, and any other party distributing a Project Gutenberg™ electronic work under this agreement, disclaim all liability to you for damages, costs and expenses, including legal fees. YOU AGREE THAT YOU HAVE NO REMEDIES FOR NEGLIGENCE, STRICT LIABILITY, BREACH OF WARRANTY OR BREACH OF CONTRACT EXCEPT THOSE PROVIDED IN PARAGRAPH 1.F.3. YOU AGREE THAT THE FOUNDATION, THE TRADEMARK OWNER, AND ANY DISTRIBUTOR UNDER THIS AGREEMENT WILL NOT BE LIABLE TO YOU FOR ACTUAL, DIRECT, INDIRECT, CONSEQUENTIAL, PUNITIVE OR INCIDENTAL DAMAGES EVEN IF YOU GIVE NOTICE OF THE POSSIBILITY OF SUCH DAMAGE.

1.F.3. LIMITED RIGHT OF REPLACEMENT OR REFUND - If you discover a defect in this electronic work within 90 days of receiving it, you can receive a refund of the money (if any) you paid for it by sending a written explanation to the person you received the work from. If you received the work on a physical medium, you must return the medium with your written explanation. The person or entity that provided you with the defective work may elect to provide a replacement copy in lieu of a refund. If you received the work electronically, the person or entity providing it to you may choose to give you a second opportunity to receive the work electronically in lieu of a refund. If the second copy is also defective, you may demand a refund in writing without further opportunities to fix the problem.

1.F.4. Except for the limited right of replacement or refund set forth in paragraph 1.F.3, this work is provided to you ‘AS-IS’, WITH NO OTHER WARRANTIES OF ANY KIND, EXPRESS OR IMPLIED, INCLUDING BUT NOT LIMITED TO WARRANTIES OF MERCHANTABILITY OR FITNESS FOR ANY PURPOSE.

1.F.5. Some states do not allow disclaimers of certain implied warranties or the exclusion or limitation of certain types of damages. If any disclaimer or limitation set forth in this agreement violates the law of the state applicable to this agreement, the agreement shall be interpreted to make the maximum disclaimer or limitation permitted by the applicable state law. The invalidity or unenforceability of any provision of this agreement shall not void the remaining provisions.

1.F.6. INDEMNITY - You agree to indemnify and hold the Foundation, the trademark owner, any agent or employee of the Foundation, anyone providing copies of Project Gutenberg™ electronic works in accordance with this agreement, and any volunteers associated with the production, promotion and distribution of Project Gutenberg™ electronic works, harmless from all liability, costs and expenses, including legal fees, that arise directly or indirectly from any of the following which you do or cause to occur: (a) distribution of this or any Project Gutenberg™ work, (b) alteration, modification, or additions or deletions to any Project Gutenberg™ work, and (c) any Defect you cause.

Section 2. Information about the Mission of Project Gutenberg™

Project Gutenberg™ is synonymous with the free distribution of electronic works in formats readable by the widest variety of computers including obsolete, old, middle-aged and new computers. It exists because of the efforts of hundreds of volunteers and donations from people in all walks of life.

Volunteers and financial support to provide volunteers with the assistance they need are critical to reaching Project Gutenberg™’s goals and ensuring that the Project Gutenberg™ collection will remain freely available for generations to come. In 2001, the Project Gutenberg Literary Archive Foundation was created to provide a secure and permanent future for Project Gutenberg™ and future generations. To learn more about the Project Gutenberg Literary Archive Foundation and how your efforts and donations can help, see Sections 3 and 4 and the Foundation information page at www.gutenberg.org.

Section 3. Information about the Project Gutenberg Literary Archive Foundation

The Project Gutenberg Literary Archive Foundation is a non-profit 501(c)(3) educational corporation organized under the laws of the state of Mississippi and granted tax exempt status by the Internal Revenue Service. The Foundation’s EIN or federal tax identification number is 64-6221541. Contributions to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation are tax deductible to the full extent permitted by U.S. federal laws and your state’s laws.

The Foundation’s business office is located at 809 North 1500 West, Salt Lake City, UT 84116, (801) 596-1887. Email contact links and up to date contact information can be found at the

Section 4. Information about Donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation

Project Gutenberg™ depends upon and cannot survive without widespread public support and donations to carry out its mission of increasing the number of public domain and licensed works that can be freely distributed in machine-readable form accessible by the widest array of equipment including outdated equipment. Many small donations (\$1 to \$5,000) are particularly important to maintaining tax exempt status with the IRS.

The Foundation is committed to complying with the laws regulating charities and charitable donations in all 50 states of the United States. Compliance requirements are not uniform and it takes a considerable effort, much paperwork and many fees to meet and keep up with these requirements. We do not solicit donations in locations where we have not received written confirmation of compliance. To SEND DONATIONS or determine the status of compliance for any particular state visit www.gutenberg.org/donate.

While we cannot and do not solicit contributions from states where we have not met the solicitation requirements, we know of no prohibition against accepting unsolicited donations from donors in such states who approach us with offers to donate.

International donations are gratefully accepted, but we cannot make any statements concerning tax treatment of donations received from outside the United States. U.S. laws alone swamp our small staff.

Please check the Project Gutenberg web pages for current donation methods and addresses. Donations are accepted in a number of other ways including checks, online payments and credit card donations. To donate, please visit: www.gutenberg.org/donate

Section 5. General Information About Project Gutenberg™ electronic works

Professor Michael S. Hart was the originator of the Project Gutenberg™ concept of a library of electronic works that could be freely shared with anyone. For forty years, he produced and distributed Project Gutenberg™ eBooks with only a loose network of volunteer support.

Project Gutenberg™ eBooks are often created from several printed editions, all of which are confirmed as not protected by copyright in the U.S. unless a copyright notice is included. Thus, we do not necessarily keep eBooks in compliance with any particular paper edition.

Most people start at our website which has the main PG search facility: www.gutenberg.org.

This website includes information about Project Gutenberg™, including how to make donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, how to help produce our new eBooks, and how to subscribe to our email newsletter to hear about new eBooks.